40108/2

77 22
XXXII. ÉVF. • 1977. SZEPTEMBER 8. • ÁRA: 2.– Ft

PAJTÁS

FOTÓ: SZALAY BÉLA

AZ ÚTTÖRŐÉV KEZDETÉRE

Ismét jelentkezünk, ahogyan azt május végén megígértük. Természetesen nyáron sem lustálkodtunk. Riportereink ott voltak az idei úttörőnyár minden fontos eseményén. Jártak külföldön is, elsősorban a testvérországokban, tanulmányozták testvérszervezeteink nyári tevékenységét. Mindenről a mostani és az elkövetkező számainkban számolunk be.

Témánk tehát bőven lesz és egyre inkább az az érzésünk, hogy a 32 oldalt kinőttük, és bővíteni kellene lapunk terjedelmét. Reméljük, hogy előbb-utóbb erre is sor kerül, addig pedig úgy gazdálkodunk a rendelkezésünkre bocsátott terjedelemmel, ahogy tudunk.

A most kezdődő úttörőév is soksok élményt, meglepetést tartogat valamennyiünk számára. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulóját ünnepelve, csapataink gazdag tervet állítottak össze. Ady születésének évfordulója kedves színfoltja lesz az éves programnak, a zalaegerszegi úttörőparlament ajánlásai mindenütt felpezsdítették az úttörőmunkát.

Nagy várakozás előzi meg a jövő évben bevezetendő új iskolaszervezeti intézkedéseket is, amelyek minden bizonnyal kihatnak majd az úttörő- és kisdobos-tevékenységre is. Aztán itt vannak az évről évre visszatérő tennivalók, mint a pályaválasztás, a szakkörök, a kulturális szemle, az Edzett ifjúságért tömegsportmozgalom, a Pajtás-kupák, az úttörő-olimpia rendezvényei. Az egész évi úttörőmunkát természetesen a kubai VIT-re való felkészülés fémjelzi.

Színesebb, derűsebb, érdekesebb Pajtást szeretnénk ebben az úttörőévben szerkeszteni, és ehhez persze több segítséget kérünk tőletek, kedves olvasók, levelezők, tudósítók.

Most mindenesetre a tanévkezdés, a csapat újjászerveződése a legfőbb feladat minden iskolában. Igyekszünk minél több gyakorlati segítséget adni. Forgassátok ezután is érdeklődéssel lapunkat. Ennek alapfeltétele a sajtófelelősök megbízása, az előfizetések megújítása. Tavasszal 320 ezer példányban jelentünk meg, a most kezdődő úttörőévnek már az első hetében szeretnénk elérni, hogy még a tavalyinál is többen olvassátok a Pajtást, elvégre nektek írjuk, a ti lapotok.

VASVÁRI FERENC

Hát bizony már beköszöntött. Be ám, az első „beres" hónap. Lehelletétől egyik-másik levél már halványsárga színt ölt. Persze azért a nyár még nem mondott végleges búcsút.

Ezekben a napokban hányszor, de hányszor kezdjük így a beszélgetést: „Emlékszel arra, hogy . . ." Itt is, ott is feltűnik egy-egy nyarat idéző, beszélgető csoport. És akkor egyikük egyszerre csak így kiált: „Srácok, gyújtsunk egy nagy tábortüzet. Olyat, amilyet július végén ott a hegyek között, az erdő szélén gyújtottunk."

„Mi már hagyományosan megrendezzük minden esztendőben a szeptemberi tábortüzet — írja levelében Bognár Marika debreceni tudósítónk. — Az égre szökő lángok fénye felelevenítí az emlékeket. Szinte újra átéljük mindegyiket. Valóságos élő krónika ez az egyórás tábortűz. Három hónapos vakáció minden játéka, vidámsága sűrűsödik benne össze."

De hát csak pihenésről, fürdésről, játékról és izgalmas portyázásokról regélnek ezek a tábortüzek?

Szalkai Sanyi (Baja) beszámolójából mást is megtudhatunk.

„Az élménybeszámoló csak egy része a mi tábortüzi műsorunknak. Ki-ki elmondja, hogy mi mindent gyűjtött a saját vagy éppen az őrse ötlettarisznyájába. Akik őrsvezetőképző táborban jártak, kifogyhatatlanok a szóból. De aki csak a nagymamánál nyaralt Alsólapajpusztán, az is tud egy-két érdekes ötletet mondani. Ha mást nem, hát egy ismeretlen népdalt eldalol vagy egy tréfás mondókát elhadar."

Lehetséges e két kis tudósításhoz még valamit hozzáfűzni? Igen! Sármány Andrea gondolatát:

„Én úgy érzem, hogy ez a szeptemberi tábortűz nem annyira a vakációt, vagyis az előző úttörőév végét jelképezi, hanem sokkal inkább az új munka kezdetét. A tűz fénye pirosra festi az arcomat, felpezsdíti a véremet. Érzem, hogy új tetteket kell végrehajtanom. Nem azért, mert parancsolják, hanem mert én akarom. Csak ilyen jóleső érzéssel lehet új munkához kezdeni!"

Lobbanjon fel hát mindenütt a szeptemberi tábortűz! FÜLEKI JÁNOS

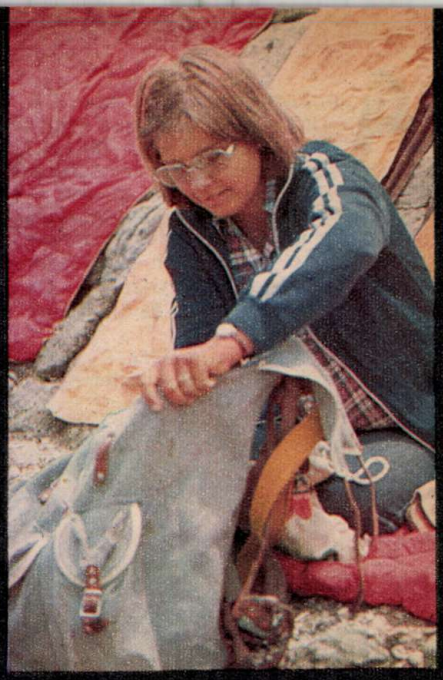

SZEPTEMBERI TÁBORTŰZ

„LEGYEN MINDIG NAPFÉNY"

Amikor július 16-án reggel Ferihegyről a magasba emelkedett a Budapest—Moszkva között menetrendszerűen közlekedő repülőgép, a hatvanhat gyerek — az I. nemzetközi gyermekfesztiválra induló magyar úttörődelegáció — tudta, érezte, várta a még előttük álló, csodálatos élményeket... De arra, hogy ilyen lesz — egyikük sem számított.

A világ öt kontinensének százhárom országából összesereglett gyerekek együtt énekelték — ki-ki a maga nyelvén — az új nemzedék békevágyát: „Lenne bár napfény mindig, lenne bár mindig ég is, lenne bár anyu mindig, s bárcsak én is lennék..."

Az 1977-es nyár legnagyobb, világra szóló gyermektalálkozóját az Össz-szövetségi Lenini Úttörőszervezet rendezte meg, s a magyar delegációt Szücs Istvánné, az MSZMP KB tagja, a Magyar Úttörők Szövetségének főtitkára vezette. Ez a fesztivál voltaképpen előkészítője volt az 1978-ban megrendezésre kerülő havannai VIT gyermekeseményeinek, illetve 1979-nek, a gyermekek nemzetközi évének, amelyre az ENSZ közgyűlése hozott határozatot.

ARTEK ARANY KULCSA

A megnyitó Moszkvában volt. A széles Gorkij utcán vonultak végig a gyerekek a Kreml Kongresszusi Palotája felé.

A színpadon a világ gyermekeinek képviselői kapaszkodtak össze. Mindenki énekelt, tapsolt! A háttér díszletfaláról ránk mosolygott a fesztivál jelképe: a gyermekarcú napocska. De sokszor találkoztunk velejelvényeken, zászlókon, sapkákon, táskákon — mindenütt!... — S az ott, igen, az ő! Valentyina Tyereskova, az első női űrhajós. Őt látni és hallani külön élmény volt.

Borisz Pasztuhov, a Lenini Komszomol KB első titkára felolvasta Leonyid Iljics Brezsnyev üdvözlő levelét, kedves, köszöntő szavait, majd a fesztivál gyermekküldöttei átvették Alevtyina Fedulovától, a Lenini Úttörőszervezet elnökétől Artyek aranyozott, óriási kulcsát, s ezzel együtt a „tulajdonjogát" is... A gyermekek első világtalálkozója ezzel megkezdődött!

A Moszkvában töltött napok gyorsan elrepültek. Hajózás a Moszkva-folyón, csárdástanítás a fedélzeten, csodálatos cirkuszi est, látogatás egy úttörőtáborban... A magyar gyere-

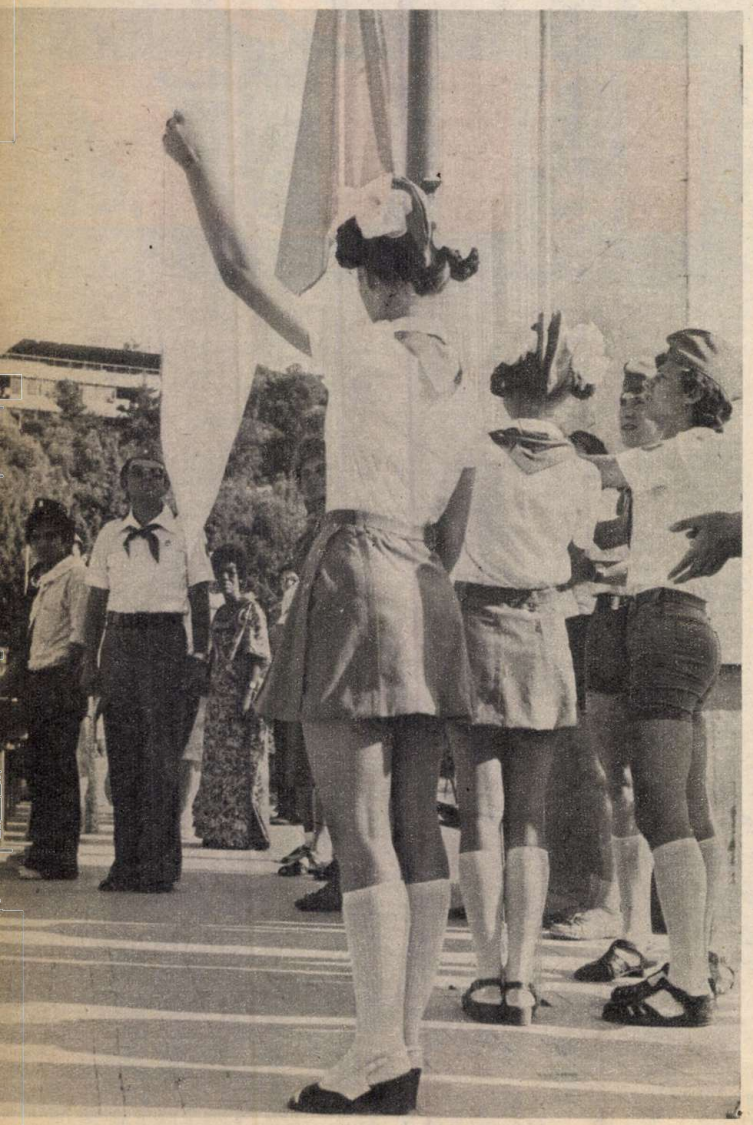

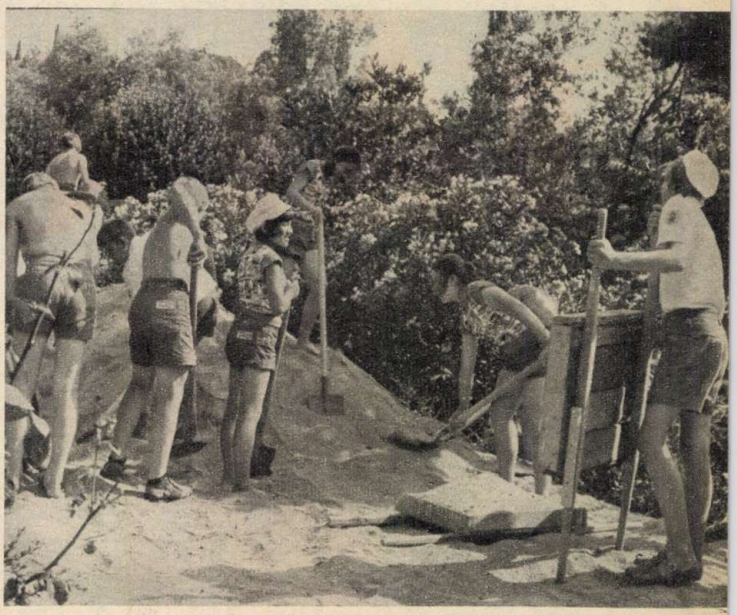

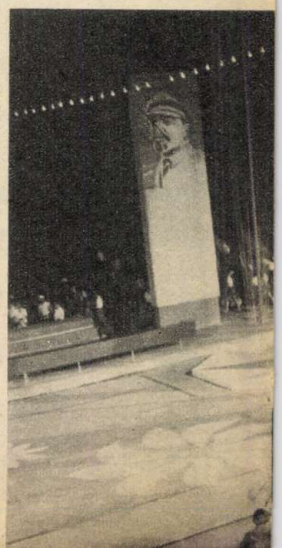

kek „sztárok" lettek: szálláshelyükön egymásnak adták a kilincset az újságírók, a rádióriporterek...

A MEDVE-HEGY ÁLLT ŐRT

Néhány nap múlva a Krím-félszigeten kezdődött el az „igazi" fesztivál... Artek csodálatos hely! 1925-ben sátorban táboroztak először ezen a tájon a moszkvai terület úttörői, s azóta egész kis város nőtt ki a hegyeken, dombokon. A tábor hét kilométer hosszan húzódik a Fekete-tenger partján. Egyik szélén az Aju Dag, vagyis a Medve-hegy áll őrt, amely arról kapta a nevét, hogy egy tengert kiszürcsölni igyekvő, óriási medvéhez hasonlatos. A tenger felől nézve különösen olyan! Így bizonygatta Szabó Zsuzsa, aki a magyar delegáció tagjaként részt vett az izgalmas palackposta-indításban. Maga is bedobott a tengerbe egy üzenetekkel teli, színesre mázolt, lezárt üveget...

A magyar delegáció a Morszkojtábor kék épületében kapott helyet.

ARTEKI

„NAPLÓTÖREDÉKEK"

I. NEMZETKÖZI GYERMEKFESZTIVÁL KÜLDÖTTEINEK MOSZKVA – ARTEK

Kedves Fiatal Barátaim!

Az I. Nemzetközi Gyermekfesztivál, a gyermekek nagy seregszemléje alkalmából szeretettel köszöntöm az öt világrész fiatal küldötteit, a találkozó minden résztvevőjét.

A jövőért felelősséget érző felnőtteknek, s különösen a szocializmus híveinek, a szocializmust építő népeknek jóleső érzés tudni, hogy a gyermekeknek ezt a mostani nagy nemzetközi találkozóját a béke, a barátság, a társadalmi haladás eszméje hatja át. A jóakaratú emberek a világon mindenütt azért küzdenek, hogy már a ma élő ifjú nemzedéknek boldog gyermekkora és biztos jövője legyen.

Az I. Nemzetközi Gyermekfesztiválnak az a Szovjetunió ad otthont, amely immár 60 éve az új társadalmat, a szocializmust, a kommunizmust építi és az emberiség tartós békéjének megteremtéséért küzd.

A találkozóra azzal a megbízatással indítottuk útnak a magyar gyermekek küldöttségét, a magyar úttörők képviselőit, hogy erősítsék a fesztivál minden résztvevőjével népünk, ifjúságunk barátságát, együttműködését, járuljanak hozzá a fesztivál céljainak megvalósításához.

Kívánom, hogy a fesztivál minden résztvevőnek adjon gazdag, vidám programot, nyújtson sok felejthetetlen élményt, szövődjenek igaz barátságok és a jövőért végzett nagy nemzetközi munka részeként szolgálja a béke, a barátság, a társadalmi haladás ügyét.

KÁDÁR JÁNOS

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára

ARTEKI

„NAPLÓTÖREDÉKEK"

A folyton hullámzó, simogatóan meleg tenger szinte a gyerekek lábát mosta. Az épület előtt magnóliafák virágoztak, az étteremhez pálmafák sora vezetett. A tábor teraszáról szinte állandóan szólt a muzsika: a rajkók próbáltak. Meg is nyerték az egyik fesztiváldíjat! A tótkomlósi úttörők fúvószenekara is kitett magáért: a művészeti verseny két első helyezését is megkaparintotta.

Az első napokban még igencsak csínján kellett bánni a fürdéssel és napozással. A tábori orvos „kiporciózta", hogy kinek hány perc juthat a vízből és a napfényből. Nem tréfadolog a Krím-félsziget éghajlata! A magyar gyerekek aztán egyre hasonlatosabbakká váltak valamelyik afrikai ország gyerekküldötteihez.

SZERENÁD

Írnom kellene még a forró hangulatú szolidaritási nagygyűlésről, a tábortüzekről és a jaltai fáklyás felvonulásról; a magyar gyerekek látogatásáról a lengyel és a kubai delegációk szállásán, illetve a finn gyerekek vendégeskedéséről a mi táborunkban, ami igazi „rokoni" körcsárdással fejeződött be; a szolidaritási bazárról, és a Bahcsiszerájban tett kirándulásról, amelyen a munka napjának jegyében mandulát szedtek a magyar gyerekek és százötven százalékot teljesítettek. Beszámolhatnék a rajzoló Szigeti Szilvia és Kalányos Gyöngyi sikereiről, a sakkmester Utassi Tamás győzelmeiről és a futásban-úszásban szerzett díjakról: arról a „szerenádról", amit az egyik megbetegedett szovjet úttörővezető kislánynak adtak az ablaka alá lopakodó magyar gyerekek, s az arteki fesztivál díszvendégeinek látogatásairól, köztük dr. Benjamin Spockról, a világhírű amerikai gyermekgyógyászról és békeharcosról, aki alig tudott betelni a magyar gyerekek táncaival és zenéjével . . .

Írnom kellene még sok mindenről, de helyettem beszéljenek inkább a képek.

Kép és szöveg: Somos Ágnes

„LEGYEN MINDIG NAPFÉNY"

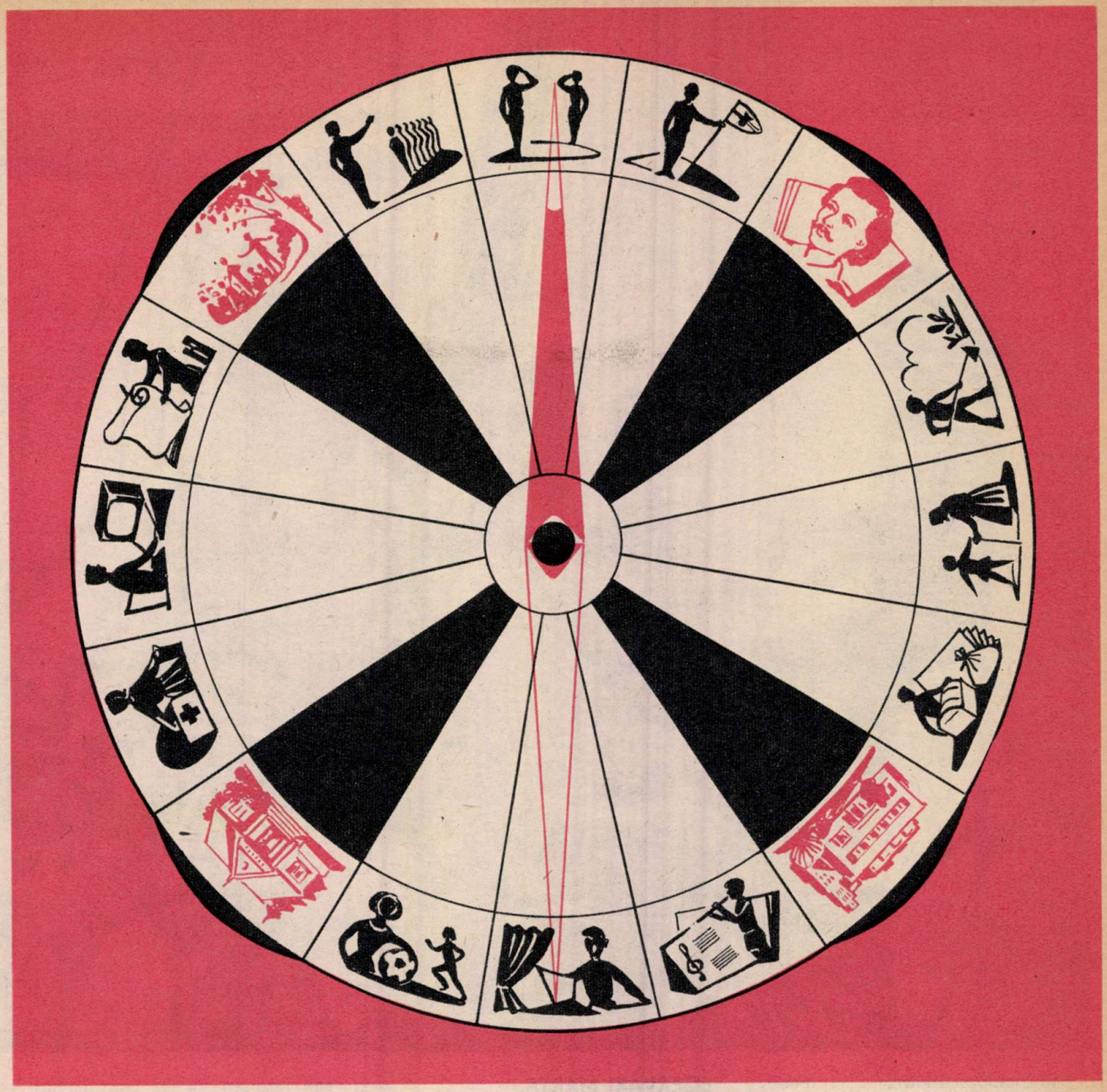

AZ ÖRS IRÁNYTŰJE

Ezekben a napokban már bizonyára együtt van az őrsötök. Válasszátok meg tisztségviselőiteket és készítsetek magatoknak iránytűt. Olyat, amelyre tisztségviselőitek egész évi munkája ráfér.

Az őrsi iránytű tervezését az új úttörő-zsebkönyvben is megtaláljátok. (A 48. oldalon.) Mi néhány rajzos ötlettel segítjük a megvalósítását.

Kemény papírból, rétegelt lemezből és még sokféle más anyagból készülhet az iránytű, amelynek a formája a rajzon látható kör. Nagysága tetszés szerinti lehet. A közepére anyacsavaron könnyedén mozgó mutatót szereljetek; ennek északi végét pirosra, a délit pedig kékre fessétek. De az is lehetséges, hogy annyi mutatót vágtok ki műanyagból, ahány őrsi tisztségviselőtök van. Mindenkor annyit helyeztek az iránytűre, ahány tisztségviselőnek feladata akad. (E többféle mutató természetesen más-más színű, illetve formájú is lehet.)

Az iránytűt körcikkekre osszátok fel. Kapjon helyet a négy nagyobb közösségért (lakóhely, iskola, csapat, raj) végzett munka, valamint az őrsi tisztségviselők feladatai. A körcikkek külső részére kerül a tisztségviselő munkáját — és a nagyobb közösséget — jelképező rajz (sziluett), a többi hely jelenleg még üres, ide írjátok majd be az év közben elvégzendő munkákat, feladatokat.

Tehát, elég nagyra tervezzétek az iránytűt, hogy sok feladat ráférjen. A mutató addig maradjon ott, amíg a munkát az illető tisztségviselő el nem végezte. (Elvégzés után esetleg be is színezhetitek az írást.)

Az iránytű kezelése az őrsvezető feladata

KUPAKTANÁCS

Úttörőtanács-titkárok csere-beréltek gondolatokat, ötleteket, mindarról, ami a zalaegerszegi parlamenten elhangzott, ami már megvalósult, s mindarról, amit még ebben az évben terveznek.

A kupaktanács a vitorláson „ülésezett", ahogy a felnőttek szokták. Közöljük a rövidített „jegyzőkönyvet".

JEGYZŐKÖNYV

Balatoni Úttörőváros, Zánka

Kelt: nyár végén

Jelenlevők: úttörőtanács-titkárok az ország összes megyéjéből.

EGERVÁRI MÁRTA, SZOLNOK MEGYE:

Parlamenti küldött voltam Zalaegerszegen. Nagyon sok határozatot megvalósítottunk már eddig is. Például: befejeztük a 20 tettet a KISZ-ért. Most együtt építjük a tiszaligeti úttörőtábort, amely ez év végére elkészül. Társadalmi munkát, parkosítást, faültetést is közösen végeztünk a patronáló brigádokkal. Összel a három nemzedéket, a szülőket, ifiket és az úttörőket kívánjuk összekovácsolni. Sok csapatban nem tudják, hogy mit csináljanak. Pedig egyszerű. Kiránduljanak, sportoljanak, szórakozzanak, játsszanak, dolgozzanak közösen. Ez az igazi együtt — egymásért!

KISS ERZSÉBET, SZOLNOK MEGYE:

Úgy érzem, hogy már eddig is sok Iránytű-ötletet valósítottunk meg. Mi például az új úttörőévet csapatparlamenttel kezdjük. Erre iskolánk valamennyi tanulóját meghívjuk. Azokat is, akik nem úttörők. Aki nem jut szóhoz, az a folyosón felállított Ötlet Katának „adhatja" át javaslatait. Reméljük, Kata alig győzi majd felfalni a temérdek jó ötletet.

Van még egy tervünk: azt szeretnénk, ha igazi, jó baráti kapcsolat

lenne a szolnoki csapatok között. Többször kellene találkoznunk. Éppen azért elhatároztuk, hogy „kocogó délutánokat" szervezünk, amelyre mindenkit szeretettel meghívunk.

ROZGONYI ZSUZSA, NÓGRÁD MEGYE:

Nem vagyok társadalmi munka ellenes, de mégis kimondom, ahogy mi szerveztük eddig, túl sok volt és főként unalmas. Én amondó vagyok, hogy legyen kevesebb, és úgy csináljuk azt, hogy a felnőttek is észrevegyék. Ehhez persze jó hangulat is szükséges. Munka közben egy-egy öt-tíz perces dalolás, zenélés, játék mindenkit felfrissít, ez pedig eredményesebbé teszi fáradozásunkat.

PÁPAI ZSUZSA, TOLNA MEGYE:

Az Iránytű alapján nálunk is összeálltak a tanulópárok, s olyan jól sikerült az akció, hogy senki sem bukott meg. A kettesek nagy része pedig hármasra javított. Két év óta a szülőkkel együtt futunk. Ez nem vicc! Ötfordulós bajnokságot rendeztünk, s mindenki nagyon büszke volt a jó helyezésére.

GORDOS JÁNOS, NÓGRÁD MEGYE:

Ami a tanulópárokat illeti, mi is megszerveztük, annak rendje, módja szerint. Nálunk a tanulópár nemcsak azt jelenti, hogy a jobb tanuló megmagyarázza a leckét a gyengébbnek, hanem rendszeresen őrködik, hogy az illető figyeljen az órán a tanár magyarázatára. Sok gyenge tanuló azért nem tud semmit, mert nem figyel az órán, mondván: majd a tanulópáromtól megtudok mindent. Mi most ezen változtatni akarunk, mégpedig, ahogy mondani szokás: „tűzzel-vassal"!

HORVÁTH TERÉZ, VAS MEGYE:

Tanulópárokat csak a legszükségesebb esetekben szervezünk. Létrehoztuk a Tanulmányi Kupát. A rajok versenyezhetnek érte. Melyik raj mennyit tesz a bukásmentességért, az órák alatti figyelésért, rendeznek-e őrseik a különböző tantárgyakból játékos vetélkedőt (természetesen rajon belüli vetélkedőre gondolok)? Év végén a kupa azé a rajé lesz, amely legtöbb jó pontot szerez.

CZIGÁNY JUDIT, KOMÁROM MEGYE:

Az őrsi tisztségviselők részére ne csak nyáron, ne csak egy alkalommal legyen továbbképzés, hanem rendszeresen, év közben is. Az őrsi foglalkozást tartsa mindig más és más. Így színesebb, vonzóbb lesz és mindenki örömet talál majd benne.

PAPP ZSUZSANNA, BARANYA MEGYE:

A parlamenten hallottam, megtetszett, s az ötletet hazavittem, megvalósítottam. Így alakult meg nálunk az Aktivista Klub. Bárki tagja lehet, akár vezető, akár nem. A feltétel mindössze annyi, hogy valamit tegyen a közösségért. Nagyon örülök, hogy ma már szinte mindenki szeretne bejutni közénk.

GÉRUS ANDRÁS, SZABOLCS MEGYE:

Mi a rajokat akarjuk aktivizálni. Versengjenek a csapat kiváló raja címért. Persze, ezt a címet nemcsak egy raj érheti el. Ennek érdekében csináltattunk egy nagy ötágú csillagot. Annyi részre osztottuk, ahány rajunk van. Nos, ha valamelyik raj teljesíti vállalásait és semmi kifogás nem merül fel ellene, akkor a csillagon a saját területét pirosra festheti. Ha az egész csillag pirossá válik, az azt jelenti, hogy mindegyik raj kiváló, tehát: kiváló az egész csapat.

MÁTÉ IGOR, PEST MEGYE:

Az úttörőtanácson belül ellenőrző bizottságot hoztunk létre. A bizottság tagjai nem is annyira ellenőrzik, sokkal inkább segítik az őrsök munkáját. Azt szeretnénk ugyanis, ha mindegyik őrsben nagyon jól éreznék magukat a gyerekek. A bizottság tagjai naplót vezetnek. Beírják a látottakat: jót is, rosszat is. Arra is gondoltunk, hogy tapasztalatcsereképpen közös összejöveteleket rendezünk. Így egy-egy jó ötlet közkincsé válik.

RÉTI MÁRIA, HEVES MEGYE:

A parlamenttől kapott feladaton dolgozunk. A 30. születésnaptól napjainkig kutatjuk, hogy mi történt a járásban, a megyében — ezt összesítjük. Beszámolunk a kiskörei második úttörőházról, a tiszai vízlépcsőről, és tanítjuk mindazoknak, akiket érdekel az aquarell-batik és a hagyományos batik kézimunkázás módszerét.

KRAUSZ CSILLA, KOMÁROM MEGYE:

Én is küldött voltam Zalaegerszegen. A 6. szekció határozata szerint népszerűsítettük a vándortáborokat. Mi is gyalogoltunk, majd utána fényképes tablókkal, beszámolókkal adtunk hírt élményeinkről a többi csapatnak. Őrsi tábort rendeztünk víkendházakban. A költségeket a KISZ-esekkel közös vasgyűjtés bevételéből fedeztük, s a munka befejeztével pedig szülőkkel, ifikkel együt színházba mentünk.

VYBOH KLÁRA, CSEHSZLOVÁKIA:

Nagyon tetszik nekem mindez, amit itt hallottam. Nálunk, Szlovákiában nincs sem úttörőparlament, sem bukásmentes őrs mozgalom, pedig jó volna, ha lenne. Nálunk más van. Úgy nevezzük, hogy Pionír Kamera. Célja a havannai VIT-re való felkészülés. Járásunk minden úttörője három üveg visszaváltási árát fizeti be a közös pénztárba. Ezzel az összeggel három chilei fiatal repülőjegyét váltjuk meg Kubába, a világifjúsági találkozóra. Másodszor:

Ezernyi ötlet, terv, megvalósuló elképzelés, végrehajtott tett sorakozik a naplóban, s cserél gazdát a vitorlás fedélzetén

mindenki gyűjti a kubai képeket, cikkeket, könyveket. Ősszel nagy járási vetélkedőn veszünk részt: Ki tud többet Kubáról címmel. Végül pedig minden csapat igyekszik olyan vendéget „szerezni", aki már járt Latin-Amerikában.

A kupaktanácskozáson nagyon jól éreztem magam, és köszönöm, hogy meghívtatok.

*

Mi is köszönjük, akik a jegyzőkönyvet vezették:

Füleki János és Forrai G. János
Fotózta: Gámán Gábor

A VITORLÁSON

A VI. Országos Úttörőparlamenten sok érdekes javaslat, figyelemre méltó ötlet, kérdés és kérés hangzott el. Közöttük válogatva mi azokra a gondokra kerestük a választ melyek a gyermekközösségek kulturális életével, lehetőségeivel foglalkoztak. Az irodalomról, filmről, a könyvkiadás jelenéről és jövőjéről szóló kérdéseket úttörők tették fel. Pozsgai Imre kulturális miniszter szívesen válaszolt a gyerekeknek. Fontosnak tartja az úttörők kulturális tevékenységét és igényeiket jogosnak ismeri el.

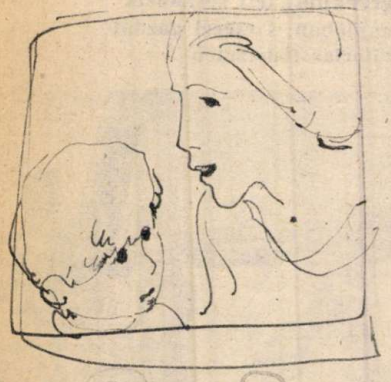

— Jó lenne, ha több film foglalkozna a mai gyermekélettel és az úttörőközösségekben helytálló úttörőkkel.

— Magyarországon évente húsz játékfilm készül a filmstúdiókban, s ezek közül tavaly három foglalkozott a gyermekélettel. Fejér Tamás filmrendező Fekete István műveiből forgatta a Ballagó idő című filmet, korábban ugyancsak ő filmesítette meg az író Bogáncsát és Tüskevárát, az utóbbinak nyolcrészes változatát a televízió képernyőjén is láthattátok. Szántó Tibor regénye alapján Révész György rendezett filmet Két pont között a legrövidebb görbe címmel. A harmadik film egy gyermek-musical volt. Palásthy György, a népszerű Hahó-filmek rendezője készítette Szergej Mihalkov kisregényének filmváltozatát, a Tótágast, a népszerű szovjet törpebohóc, Szorokolet-nov vendégszereplésével.

A játékfilmstúdiók idei tervében nem szerepel kizárólag gyermekekről, úttörőkről szóló film, a rövidfilmstúdiókban viszont több filmet terveznek az úttörők életéről, s a magyar filmhíradó is gyakorta foglalkozik majd az úttörőmozgalommal.

— Kevés a játékos és daloskönyv könyvtárainkban. Hiányoljuk azt is, hogy csak néhány könyvtárban foglalkoznak rendszeresen a gyermekekkel.

— Könyvkiadásunk az utóbbi években növekvő példányszámban jelentetett meg ilyen műveket, s a közművelődési könyvtárak egyre többet vásárolnak a dalos- és játékos köny-

A MINISZTER VÁLASZOL

vekből. Ha mindezek ellenére is kevés található belőlük a könyvtárakban, annak egyik oka az, hogy ezek a kiadványok ragasztott kötéssel készülnek, ezért hamar elhasználódnak. A hiány másik oka kereskedelmi jellegű, ugyanis a könyvtárak csak azokat a dalos- és játékos könyveket tudják beszerezni, amelyekhez az egyéni vásárló is hozzájuthat a könyvesboltokban. Ha kevés példányszámban jelenik meg valamelyik mű, akkor az a boltokban is rövid idő alatt elfogy, s a könyvtárak sem tudnak az ifjú olvasóik igényeinek megfelelő számú kiadványt megvásárolni. Ezért is javasoljuk a Magyar Úttörők Szövetségének, hogy a kiadásukban megjelenő dalos- és játékos könyvek példányszámának megállapításakor a könyvtárak igényeire is gondoljanak. A helyzet javítása érdekében felhívjuk a megyei könyvtárak és a módszertani munkát végző könyvtárosok figyelmét, hogy a jövőben nagyobb példányszámban vásároljanak ezekből a keresett könyvekből, s kiadóinknál is szorgalmazzuk majd még több ilyen, de tartósabb kötéssel készült mű megjelentetését.

A közművelődési könyvtárakban két és fél évtizede vannak gyermekfoglalkozások. Népszerűségüket bizonyítja, hogy számuk az utóbbi öt évben több mint kétszeresére emelkedett, s közben javult a foglalkozások színvonala és változatossága is. Mindezek természetesen nem vigasztalják meg azokat, akik csak hírből ismerik a játékos könyvtári órákat. Nem ígérhetek gyors javulást, egyelőre nem tudjuk valamennyi tanácsi könyvtárban meghonosítani a kedvelt gyermekfoglalkozásokat, mivel az intézmények nagyobbik hányadában ehhez nincs elegendő hely és szakember sincs a programok vezetéséhez. Az iskolák, a könyvtárak és a művelődési házak szorosabb együttműködésével feltétlenül emelkedik a könyvtári gyermekfoglalkozások száma.

— A művelődési házak programjából sokszor hányzik a rendszeres gyermekműsor. Tapasztaljuk azt is, hogy az általános iskolák nem veszik igénybe a szabadidős elfoglaltságokhoz a művelődési házak helyiségeit.

— Egyetértek a javaslattal, hiszen a művelődési otthonainknak többet kell törődniük a gyermekekkel, nagyobb gondot kell fordítaniuk a gyermekekkel való foglalkozás különböző formáinak kialakítására. A minisztériumban éppen most készül egy új szabályzat a művelődési otthonok működéséről, s ebben intézményeink egyik kiemelt feladatává tesszük az úttörőcsapatok és az iskolák munkájának segítését, a gyermekekkel való rendszeres foglalkozások megszervezését. Ez a szabályzat még az idén megjelenik.

A kiscsoportos gyermekfoglalkoztatások számszerű növekedése és tartalmi javítása érdekében jelenleg két művészeti ágban, a gyermektáncban és a gyermekszínjátszásban indítottunk tanfolyamot szakemberek képzésére, illetve továbbképzésére.

Az úttörőcsapatok szabadidős programjaikhoz igénybe vehetik a művelődési intézmények helyiségeit, éljenek a fiatalok ezzel a lehetőséggel. Az iskolák vezetői, tanárai és tanulói gyakrabban keressék fel kéréseikkel és javaslataikkal a művelődési otthonok népművelőit, s közösen szervezzék meg a gyermekek és az úttörőközösségek szabadidős programjait.

GÖRÖG JÚLIA RAJZA

A Pajtás TÁVIRATI IRODÁJA JELENTI

GYERMEKFILM FESZTIVÁL

Huszonnyolc ország filmjei vettek részt a nyári moszkvai filmfesztivál keretében megrendezett gyermekfilm-fesztiválon. Itt a felnőtt zsüri mellett 12—16 éves szovjet gyerekekből álló zsüri is részt vett a bírálatban és a díjak odaítélésében. A fesztiválon, a Lenin-hegyi úttörőpalotában mutatták be Palásthy György alkotását, a Tótágast, amely a gyermekfilmek versenyén elnyerte testvérlapunk, a Pionyerszkaja Pravda különdíját. A képen: részlet a filmből, amelyben magyar és szovjet színészek játszanak együtt. Középen A. Szorokaljatov, a film főszereplője.

●

ÉVFORDULÓK

33 éve, 1944. szeptember 9-én győzött a szocialista forradalom Bulgáriában.

29 éve, 1948. szeptember 9-én alakult meg a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság.

100 éve, 1897. szeptember 11-én született F. E. Dzerzsinszkij, a bolsevik párt és a fiatal szovjet állam kiváló személyisége, aki 1921-től igen tevékeny szerepet játszott a polgárháborúban elárvult, éhező, csavargó gyermekek százezreinek védelmében, gyermekotthonok szervezésében és ellenőrzésében.

●

BÉKE ÉS BARÁTSÁG

Huszonhárom országból érkezett 200 külföldi úttörő nyaralt hazánkban a Béke és barátság nemzetközi úttörőtáborban. A gyerekek két hetet töltöttek Csillebércen és két hétig táboroztak Zánkán.

BARÁTSÁG TALÁLKOZÓ

Alig két évvel a hazánkban megrendezett I. Magyar—Szovjet Ifjúsági Barátságfesztivál emlékezetes eseményei után, augusztus 20-a és 25-e között Leningrád fogadta a II. Szovjet—Magyar Ifjúsági Barátságfesztivált. Leningrádba 900 tagú magyar ifjúsági delegáció utazott, a megyék képviseletében pedig további 300 fiatal látogatott el a szovjet testvérmegyékbe, köztársaságokba, hogy helyi fesztiválokon vegyen részt. A fesztivál ideje alatt hazánkban is valamennyi ifjúsági építőtáborban, vezetőképző táborban, klubban baráti találkozókat rendeztek szovjet fiatalokkal, katonákkal. A képen: a nagygyűlés, ahol a II. Szovjet—Magyar Ifjúsági Barátságfesztivál küldötteit búcsúztatták.

●

A HÉT VICCE

— Mondd meg, Ivánka, ki volt az a nagy ember, aki így kiáltott fel: „Föld, föld!" — kérdi a tanító.

— A papám, amikor tegnap salátát evett!

●

ÍGY ÉLTEK TI!... FOTÓKIÁLLÍTÁS

nyílt fotóriportereink — Wagner Margit, Gáman Gábor, Karasz Lajos és Szalay Béla — munkáiból. A képek gyerekekről szólnak — gyerekekhez.

A KIÁLLÍTÁS HELYE: Budapest, II. ker., Marczibányi téri Ifjúsági és Úttörőház.

NYITVA: szept. 6-tól szept. 14-ig, 10—18 óra között.

MINDEN ÉRDEKLŐDŐT SZERETETTEL VÁRUNK!

NEMZETKÖZI JÁTÉKKIÁLLÍTÁS

Az őszi Budapesti Nemzetközi Vásárral egyidőben rendezik meg a Nemzetközi Játékkiállítást a vásárközpontban. Bemutatják az óvodáskor előtti, az óvodáskori és az iskolások játékait, valamint a játszóterek, játszóparkok, játszószobák, gyermekszobák berendezéseit, játékszereit, a sportjátékok eszközeit. A vásárközpont „D" pavilonjában játszósarkot, a szabadban játszóteret és közlekedési parkot rendeznek be a gyerekeknek.

Ha lehetőség adódik, feltétlenül tekintsétek meg a játékkiállítást, amely szeptember 16-tól 25-ig tart nyitva.

32 MILLIÓ FÜZET

Az ÁPISZ és a PIÉRT sajtótájékoztatóján hallottuk, hogy ebben a tanévben 32 millió füzetet írhatnak tele a gyerekek. A füzeteket 630 tonna kék csomagolópapírba, 6 millió darab műanyag borítóba téve védhetik meg a hétköznapok viszontagságaitól. Harmincezer doboz radír, 2 millió vonalzó, 50 féle golyóstoll, 14 féle töltőtoll sorakozik a boltokban. Ceruzából sincs hiány és 41 féle tolltartó közül választhatnak a vásárlók. Félfamentes és famentes rajzlapból 400 tonna van a raktárakban.

Csak körzőből van kevés!

Semmi pánik! A hiányzó körzőmennyiséget az NDK-ból és Lengyelországból szerezzük be.

EZ A JÁTÉK A TIÉD IS!

Az idei nyáron Győrben zajlott le az úttörősport legjobbjainak szokásos évi bemutatója, az úttörő-olimpia országos döntője. Először is szögezzük le a legfontosabbat: a város és a megye parádés helyszínt és feltételeket teremtett a „díszelőadáshoz", a résztvevők pedig parádés versenyekkel és eredményekkel viszonozták a minden igényt kielégítő vendéglátást.

Atlétikában hat új olimpiai rekord született, de az ínyencek gyakran

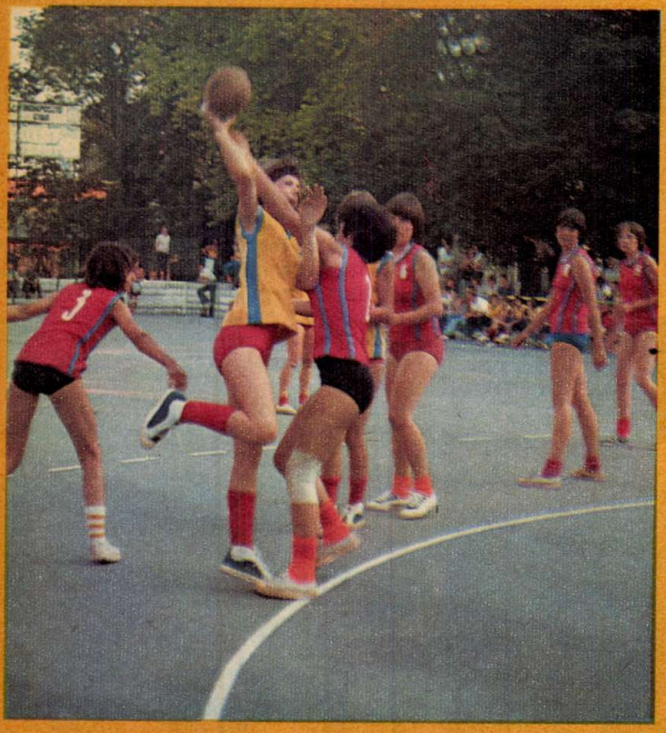

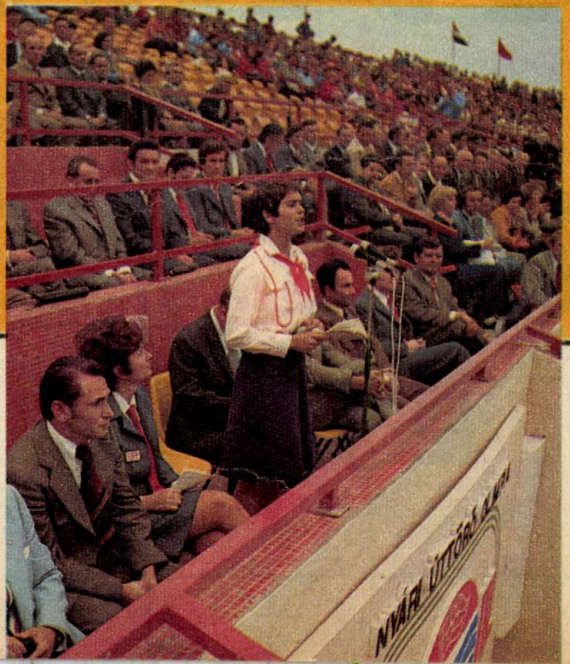

EZ A JÁTÉK
A TIÉD IS!

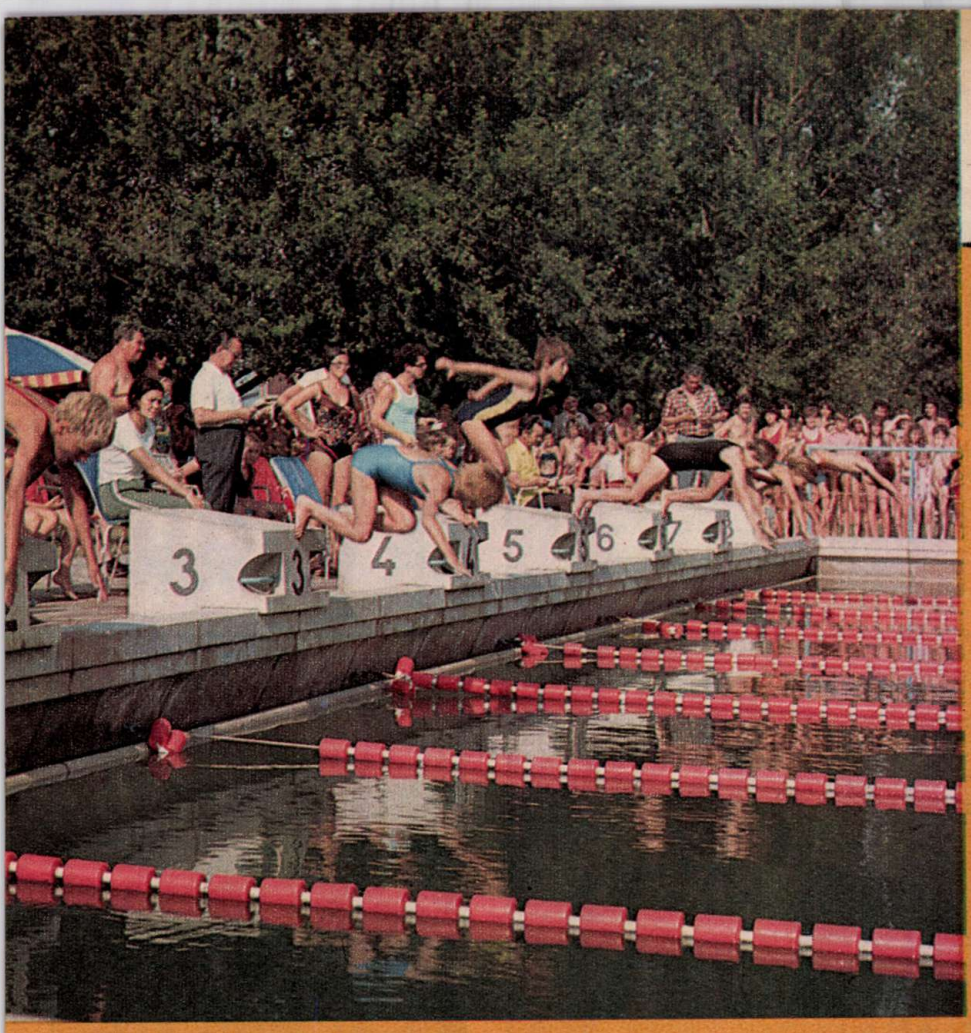

felszisszenhettek a pacsai focisták, a kecskeméti röplabdások, a zsombói tollaslabdázók, vagy a sok-sok remek tornász teljesítménye láttán.

Az országos döntő — túl a játékokon és az élményeken — mindig egy kicsit mesterségünk címere is, tessék csak nézni, itt vagyunk, így élünk, ennyit tudunk! Az országos döntő a sport, a testedzés, a mozgás lehető legjobb értelemben vett reklámja, többet ér minden egészségügyi felvilágosításnál, statisztikánál, felhívásnál. Mert a végeredményt mutatja be. A kapáslövés, a Cukahara-szaltó, a csobogó lábtempó, a halk pendüléssel szakadó célszalag, a susogó lombok között felfedezett tájékozódási pont örömét. És mindezt elérhető közelségbe hozza, mert lám, hozzád mindenben hasonló fiúk és lányok viszik véghez ezeket a remek dolgokat, hát miért ne próbálnád meg te is?

Legfeljebb nem sikerül. Bánja az ördög! A lakosság döntő többsége sohasem nyer országos bajnokságot. Elveszíthetsz egy versenyt, két versenyt, száz versenyt. Még mindig nem veszítettél annyit, mintha el sem indulsz ezeken a versenyeken!

CSER—SZALAY

ISKOLA A VÍZEN

Az öreg strand mellett vagy 300 méterre az új partszakaszon naponta 4—5 ezer fürdőző élvezte a szabad strand örömeit. Belépőt nem szedtek — ennek ellenére szép öltözők és nagyfokú tisztaság fogadta a fürdőzőket. Minderről az itt dolgozó diákok gondoskodtak. Kétnaponként 12 órát dolgoztak, havi 1200—1300 forintért.

A legfőbb látványosság, egy vízre épített „tanterem".

A balatonfüredi ek összefogtak. Igen sok társadalmi munkával Salamon László és hajógyári brigádja elkészítette az összerakható, teljesen zárt tanuszodát. A kéthónapos nyitva tartás ideje alatt 130 füredi diák tanulta meg az úszás alapjait.

Tanáruktól — Vaszkun Tibortól, a Testnevelési Főiskola másodéves hallgatójától hallottuk:

— Bármilyen furcsán hangzik, de a legkönnyebben a pillangóúszást tanulták a gyerekek. A fiúknak gyorsúszást, lányoknak mellúszást tanítottunk. Kiegészítésként atletizáltunk, s pihentetőnek mozi, játék, kirándulás szerepelt a programban. A sportnapközibe minden füredi gyerek jelentkezhetett. Egy hónapig naponta 8-tól délután 4-ig tartottak a foglalkozások. Célunk volt, hogy a Balaton mellett élő gyerekek egy részét megtanítsuk úszni. Sikerült.

Forrai G. János
Fotó: Gámán Gábor

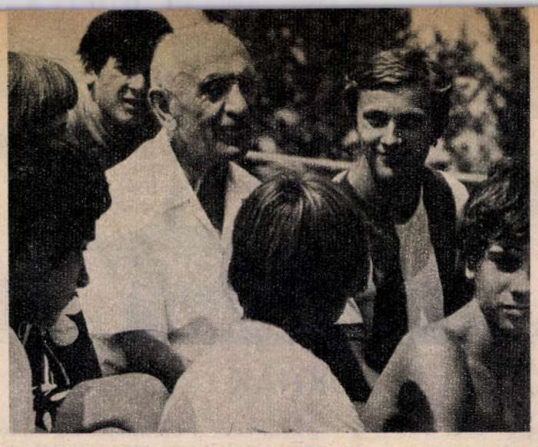

Sebes Gusztáv, a Pajtás Kupa díszelnöke a balatonkenesei csapat játékosainak derűs, kíváncsi gyűrűjében.

Az eső sem ártott a színvonalnak. Az apró termetű pomázi Antal a bitumenes pályán is veszélyes volt. Méltán lett a torna legjobb játékosa.

A szigetszentmiklósi kapus biztosan húz le egy beívelt labdát.

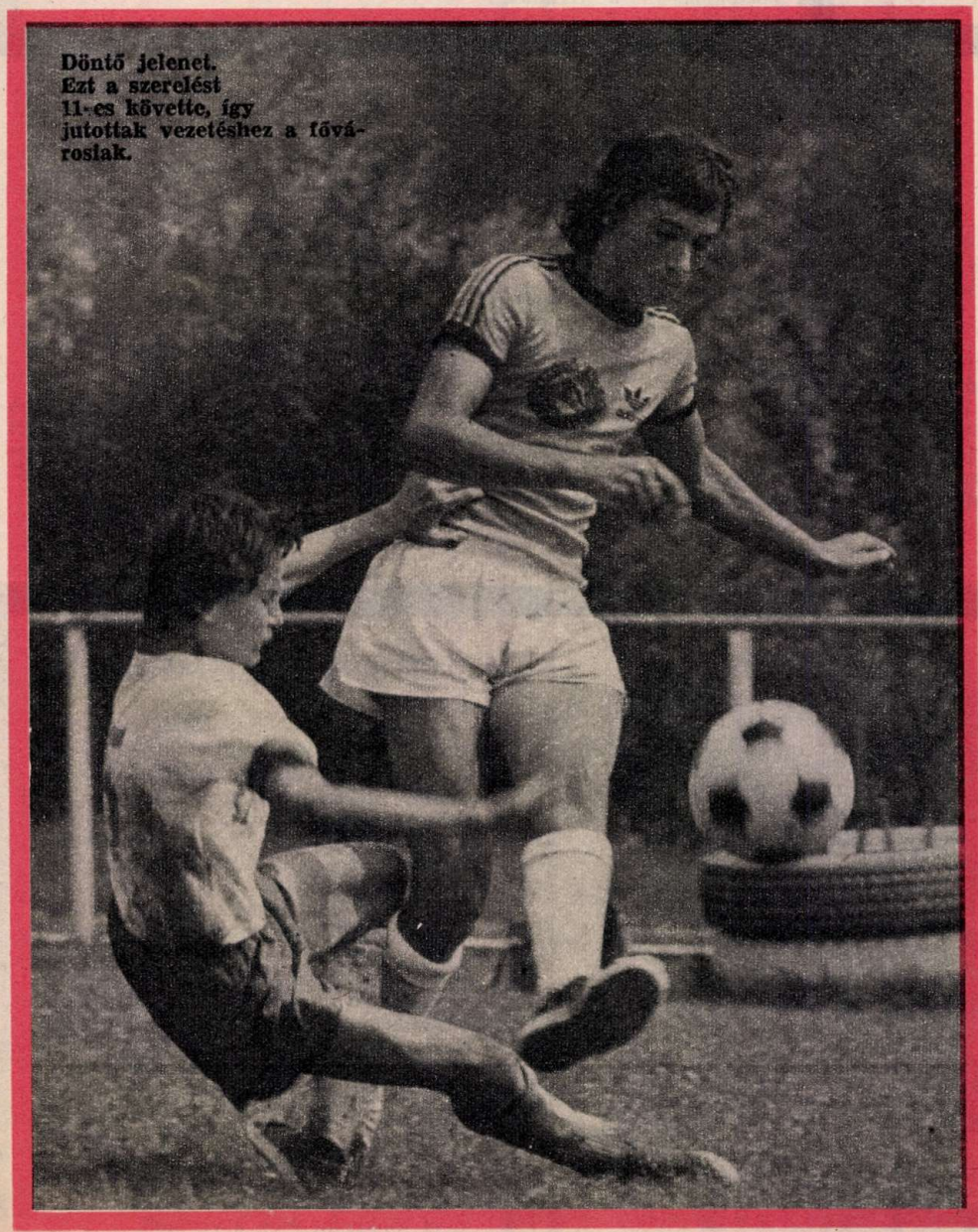

Döntő jelenet. Ezt a szerelést 11-es követte, így jutottak vezetéshez a fővárosiak.

nik Tamással még a nagypapája is eljött. A legnehezebb órákat talán éppen ők, a szülők élték át. Tudniillik Szegeden augusztus 11-e és 14-e között nemcsak labdarúgó Pajtás Kupát rendeztek, hanem történetesen szabadtéri játékokat. Így aztán néhány szülő-szurkoló sehogyan sem jutott szálláshoz. Kénytelen volt gépkocsijában tölteni az éjszakát.

— Megérte?

— Mi az hogy! A 2:0-ás győzelem eltörölte a gémberedett órák nyomát.

Díjkiosztás. Bujtor Sándor, a győztes fővárosi csapat, az Úttörőstadion SC edzője megkönnyebbülten sóhajt:

— Jó, hogy túl vagyunk rajta. Nagyon mély volt a pálya talaja, azt hittem, hogy a sárba fullad a labda.

Nem fulladt, a budapesti és a szegedi csapat tagjai gondoskodtak „megmeneküléséről". Egy percnyi nyugtot sem hagytak neki. Ezért írhatja most le a krónikás is, hogy a döntő igazán élvezetes, változatos játékot hozott.

Az 1977. évi labdarúgó Pajtás Kupa eredménye: 1. Budapest, 2. Szeged, 3. Pomáz, 4. Pápa, 5. Balatonkenese, 6. Szigetszentmiklós. Különdíjak. Legjobb góllövő: Kállai József (Budapest). Legjobb mezőnyjátékos: Antal József (Pomáz). Legjobb kapus: Korpács István (Pápa). A legsportszerűbb csapat díját a Szegedi UNITED együttese kapta, az MLSZ különdíjjal jutalmazta Molnár Miklósnét, a szegedi együttes edzőjét. **Bőcs Ferenc**

Fotó: Szalay Béla

Csevegő

LÁNYOK ROVATA

VÁLASZ LÁNYOKNAK

HATOS: Nem ő az igazi, és nem csak a korkülönbség miatt! **ANIKÓ:** Benned is lehet hiba, ha nem tudtok kialakítani szép barátságot. **KLÁRA:** Hogy milyen a csók, erre még nem adtak ki szakpróbakönyvet. **4 ÉVE ÉS MOST:** Ha nincs miről beszélgetni, szegény az a kapcsolat! **JUTKA:** De igen, a barátság ott kezdődik, hogy szólsz hozzá, megkérded, van-e barátnője, esetleg elfogadna-e téged? **MEDDIG VÁRJAK?** Ameddig elő nem került az a fiú, hiszen ha nem látod, beszélni sem lehet vele. **SZOMORÚ BARNA LÁNY:** Szép a történet azzal a cirkuszos fiúval. Őrizd emlékként és ne rohanj az Imi után. **ÚJ CSILLAG:** Az illető a Csepel csapatában játszik. Címe: Csepel Sport Club, XXI., Béke tér 1. **MIT TEGYEK?:** Felejtsd el azt a goromba fiút! **FEKETE SÜNI:** Örülök a szép levélnek, de ugyanezt megírhattad volna Neki is! **A LIFTBEN:** Nagyképű az a fiú! Mi az, hogy nem fontos a mások véleménye? Ne sírj érte. **EGYÜTT:** Nekem is az a bajom, hogy tetszik egy fiú, de ő rám se néz. (Bori). **SOVÁNYSÁG:** Adunk majd fogyókúrás tanácsokat. **KALAP:** Szép levelet írtál, okos kislány vagy. Magadnak kell dönteni. **NYÁRI TÁBOR:** Legyen a dologból barátság, ne utasítsd el durván! **CSAK BARÁTSÁG:** Ne törődj a pletykákkal, majd mások is rájönnek, hogy tévedtek. **HOGYAN VALLJAM BE?:** Sehogy. Ne „árulj" magad! **MAGDI:** Jól tettétek, hogy szóltatok az igazgatónak és az osztályfőnöknek. Sajnos, a levélből nem derül ki, milyen oka volt a „verésnek".

KISMELLÉNY

(testmagasság: 140 cm)

Hozzávaló: 10 dkg vastag gyapjúfonal (több vékony szál összefogásával), 7-es kötőtű, 5-ös horgolótű.

Kötésminta: lustakötés — minden sor sima (az első és utolsó szemet is simán lekötjük). Szempróba: 9,5 szem×18 sor=10 cm.

Munkamenet: a mellény egyetlen darabban készül, a két oldalszélen szem-, és sortalálkozás szerint összevarrva. A munkát a hát alsó szélén 34 szemre kezdjük. Egyenes oldalszélekkel kötjük nyakmagasságig. Ezután középen lefogyasztunk 12 szemet, a két oldalszélen 11—11 szemmel vállrészt kötünk, 12 cm vállmagasság elérése után, a belső (eleje nyakrész) köpszélen, mindkét oldalon felveszünk 6

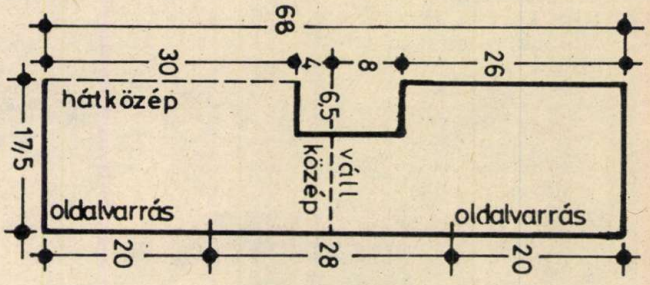

szemet. A két elejerészt 17 szemmel tovább kötjük. A munka elkezdése előtt a szabásmintát, a fonalukkal elért szem-, és sor méreteket egyeztessük. Végül az eleje középzáródáshoz az alapfonal vastagságával, láncszemsorral zsinórt horgolunk.

OTTHON IS ELISMERIK...

...hogy tudunk. Ez pedig nagy szó, mert itt Szarvason szinte mindenki konyít valamit a dísznövényekhez. Az úttörőház kertjében van a melegház. Jó néhány növény már 20 éves is elmúlt. A többségét a szakkör tagjai ültették. Mihály bácsi, a kertész gondozza, amikor más nem ér rá.

Ritkaságokat, érdekességeket mutatnak; a februárban spórákról ültetett erdei pajzsikát — amely gyönyörűen kinőtt —, a fokföldi ibolyát, pletykát és az egyszerű muskátlit. A szakköri tagok többségének otthon is van külön kertje — s így mondják Szarvason: Erika, Évike stb. külön kertje. Itt bizonyíthatnak, és bizonyítanak is a szakkörösök. Hédi nénit — Hantos Gusztávné szakkörvezetőt — kérdezem: Mit nem szabad a foglalkozásokon? — Szinte mindent szabad, csak egymást locsolni nem és bújócskázni a növények között tilos, mert tönkremennek a virágok.

Láng Etelka:

EMLÉKEZÉS A NYÁRRA

Rövidülnek a nappalok.
Hamar bújnak a csillagok.
Szanaszét sok sárga sátor.
Fent az égen kemping-tábor?

A hegyen túl, messze nagyon.
Hullámzik a kék Balaton.
A parkban őszi levél zenél.
Vagy a nádasban futkos a szél?

Vékony füst jön egy kéményből.
Mint a nyárs, mely hunyni
készül.
S mintha fanyar illat volna.
...Talán sül még a szalonna?

Rövidülnek a nappalok.
Hamar bújnak a csillagok.
Őszi égből kemping-tábor.
Csillagból lett sárga sátor.

HA TETSZIK...

Kuti Erzsike tanácsot kér tőlünk, hogy varrassa meg a születésnapjára kapott farmer-anyagot. Három csinos modellt közlünk. Valamelyik biztosan megtetszik.

FARMER

— A Kozma anyja is farmerben jár. Próbáld föl, anyu!

Erélyes a hang, szóke, hetedikes forma kislánytól származik.

— Tessék csak ideadni! Felpróbáljuk.

Az anyuka még szabadkozik, de kislánya betuszkolja a próbafülkébe.

A függöny mellé állok, kíváncsi vagyok.

— Dehogy szűk! — hallom a kislány hangját bentről. — Pont jó ez neked. Szülői értekezletre is ebbe jöhetsz.

— Apád kivág bennünket nadrágostól — szól az anyuka, de érzem, hogy jólesően forgolódik a tükör előtt. — Nagyanyád elájul, ha meglátja rajtam. Meg az emberek a faluban... Ha itt Pécsen laknánk...

— Anyu, én világgá megyek, ha meg nem veszed ezt a nadrágot!

Lehet, hogy azon a napon pár percig „kivágóst" játszott egy apuka, és talán „elájult" egy nagymama. A pécsi Mecsek Áruházban mindenesetre így kelt el egy farmernadrág.

NYOLCADIKOSOK!

Pályaválasztásotokhoz figyelmetekbe ajánljuk, hogy a CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR jó lehetőséget kínál a szakma tanulásához.

Fiúk jelentkezését várjuk gyógyszergyártó (vegyész), lakatos, hegesztő, villanyszerelő, esztergályos, csőszerelő szakmunkákba tanulónak.

Lányokat gyógyszergyártó tanulónak veszünk fel.

Gyógyszergyártó tanulóinkat korszerű tanlaboratoriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük.

Vállalati ösztöndíj. A római-parti csónakházunkban sportfelszerelésekről is gondoskodunk.

Címünk:
CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR
Budapest IV., Tó u. 1–5. oktatási osztály
Telefon: 292–900 (531-es mellék)

és

CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG
Budapest XXII. (Nagytétény), Bányalég u. 2. Személyzeti osztály.

Írásbeli jelentkezés:
1325 Budapest, Postafiók: 110.

Kezdődik a suli!

FÖLDES VILMOS RAJZA

LEBARNULT GYEREK

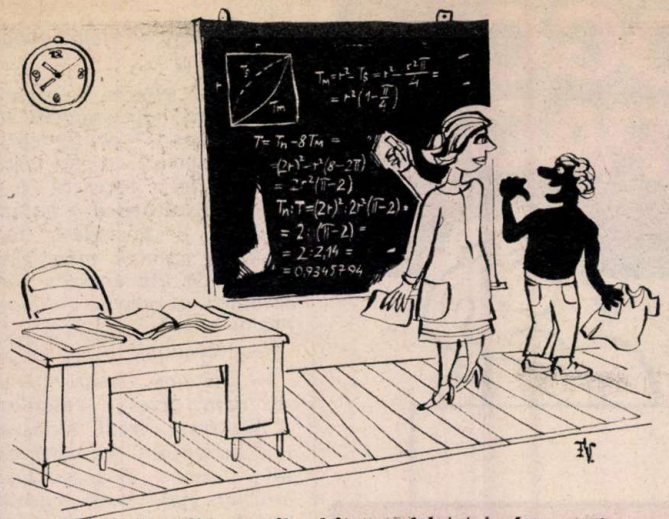

— Ha betelik a tábla, tessék a hátamon folytatni a levezetést . . .

NOSZTALGIA

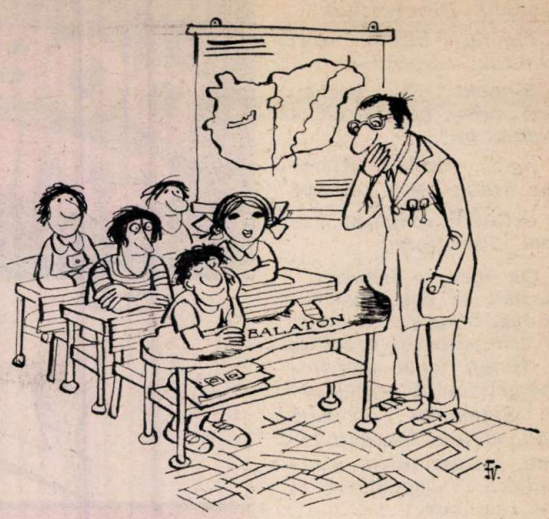

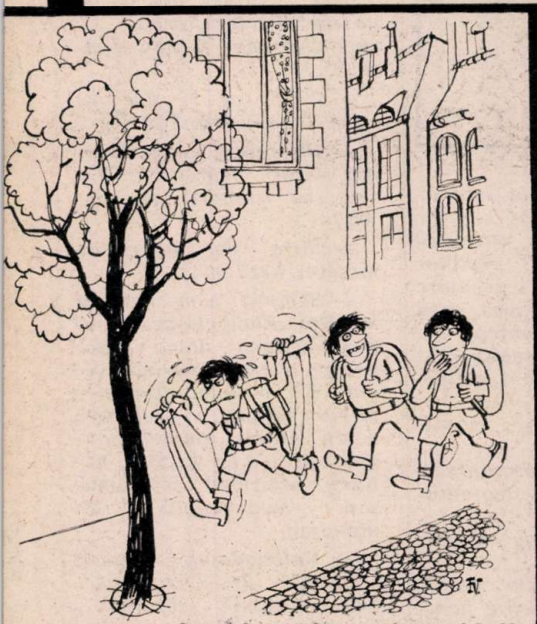

— Így kényszeríti magát az iskolába . . .

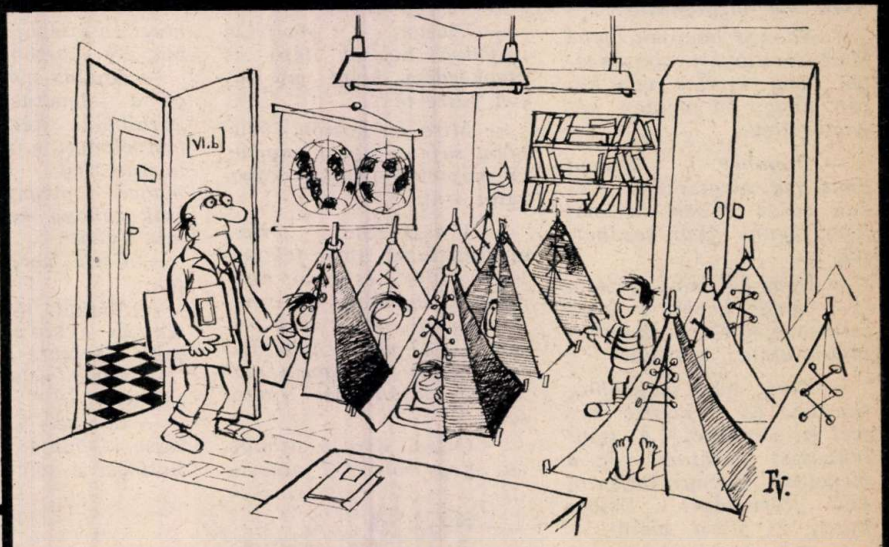

— Nagyon megszoktuk

— Csak az vigasztal, hogy úgyis vége a jó időnek . . .

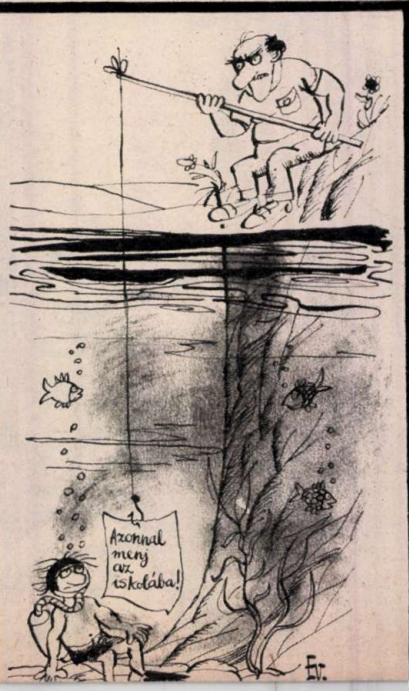

— Képes lenne az utolsó pillanatban is elszökni . . .

DOBOGÓ SZÍNPAD

ALKOTÓ KÖZÖSSÉG

— *Szia Cingáli!... Heverészünk? Heverészünk?*

— *Bizony, bizony. Sőt! Tespedünk, tespedünk.*

— *Remek. És közben persze nem gondolunk a holnapra, mi?*

— *Na... futólag. Miért? Mi az ördög lesz holnap?*

— *Felmérő dolgozat kémiából. Csekélység.*

— *Óh igen, a kémia!... Varázslók és boszorkák tudománya. Magas ez nekem, mint csimpánznak a színes tévé. Hagyj tehát magamra, hogy számot vessek eddigi életemmel... Mert holnap, életem bimbózó tavaszán, valószínűleg alulmaradok a vegyületekkel vívott csatában.*

— *Nézd Cintula. Én vagyok a tanulópárod, vagy nem én vagyok a tanulópárod?*

— *Ami igaz, az igaz. Te vagy a tanulópárom.*

— *Akkor hát munkára! Amit ma megtanulsz...*

— *Na, ezt hagyjuk, igen? Mert tanulópárt visszakézből nem töröltek úgy képen, ahogy én menten képentöröllek.*

— *Ősember. Szóval amit ma megtanulsz, annak egész évben hasznát fogod venni. Akár kezdhetjük is.*

— *Nem és nem. Köztem és a kémia között az évek során örök és megbonthatatlan utálat szövődött.*

— *Térj már magadhoz, Cintula! Ki a kórság beszél itt kémiáról? A színművészet barátom! Ez a megoldás. Kacagj Bajazzo! Fel torreádor! Ember küzdj, és bízva bízzál!...*

— *És... úgy különben jól vagy?*

— *Csend! Próba indul! A jelenet: Wolfram tanár úr már lediktálta a kérdéseket... Feszült csend... Tanácstalan tekintetek. Különösen a tiéd... És ebben a pillanatban halkan, de határozottan felnyögsz, mint akit titkos féreg fogarág. Hadd halljam!*

— *Öööm...*

— *Amatőr. Így az elégedett emberek gurgulászának. Figyelj! Huuuöö... Esetleg sziszeghetsz is egy kissé. Na?!*

— *Huuöö... szszsz!*

— *Alakul. Csak a szem egy picit jobban kigúvad. Ez az! És a végén hangos koppanással elejted a tollat.*

— *Hm. Minden hiába. Ezek után sem értek egy kukkot sem kémiából.*

— *Viszont a Wolfram aggódva hozzád lép, és megkérdezi, hogy mi bajod. Mire te...*

— *Mire én közlöm vele, hogy sajnos beteg vagyok, és képtelen lennék dolgozatot írni.*

— *Frászkarikát. Óriási erőfeszítéssel ismét felemeled a tollat, és fakó hangon azt mondod: óh, semmi, semmi. Majd csak elmúlik. A papír fölé hajolsz, mert a dolgozat számodra mindennél fontosabb.*

— *Óriási. Erre ő otthagy, én meg írok egy minősíthetetlen dolgozatot kémiából. Na, köszönöm.*

— *Nyugi, még nincs vége a jelenetnek. Amikor körülbelül két lépésnyire eltávolodott a tanerő, még hozzáteszed, mintegy a magad megnyugtatására: csak nehogy megint elájuljak. Tehát?*

— *Csak nehogy elájuljak.*

— *Megint, te szerencsétlen. Ez a szó a legfontosabb. Megint!*

— *Csak nehogy megint elájuljak.*

— *Ez az. Csak persze kissé jobban remeg a hang. Rettegsz a sötét jövő miatt.*

És a szemek csukva vannak.

— *Csahak nehehohogy mehegihint...*

— *Állj! Hiszen te nyerítesz, mint egy önfeledt ló. Az alattomos kór remegteti a hangodat. A férfiasan visszafojtott emésztő fájdalom. És szorítsd a halántékodra a kezeidet! Remek! A szemek még zártabbak. A kín egészen összeszegyűri az arcot. Jó! Most maradj így!*

— *Holnapig?!...*

— *Dehogy. Amíg egy kezet nem érzel a válladon. A Wolfram kezét, aki ijedten visszajött. Az érintéstől persze összecsuklasz, mintha egy forró vasalót tettek volna a vállad ra. Tessék. Csukolj össze. De ne így! Ez talajtorna. „C" elem. Na várj, hozom a vasalót...*

— *Ne... ne... Azt hiszem menni fog. Így jó?*

— *Elsőrangú. A pedagógus ettől megretten, Cintula, az istenért, mi bajod?*

— *Mire én hosszasan mesélni kezdem...*

— *Semmit sem kezdesz mesélni. Ehelyett azt mondod: katona dolog tanár úr, ne is tessék törődni velem. Ezt a dolgozatot még mindenképpen megírom, aztán jöjjön, aminek jönnie kell!... De közben néhány arcizmod fájdalmasan megvonaglik. Na mondjad.*

— *Katonadolog... szszsz... tanár úr... huuöö... ne is tessék törődni... szszsz... velem... Hm. Nehéz szakma.*

— *De megéri! Pokolba a dolgozattal! — mondja majd erre Wolfram tanár úr. — Látom, hogy derék gyerek vagy, készültél, de most inkább eredj haza, és pihenj!*

— *Mire én, mint akit puskából lőttek ki...*

— *Hohó! Most jön a katarzis. Vállat vonsz, mint akinek már minden mindegy, és megpróbálsz feiálni. De visszaroskadsz, mint akit találat ért. És most jön az én nagy pillanatom. Felajánlom, hogy hazakísérlek, ha már úgyis itt lakom a szomszédban. Wolfram tanár úr pedig könnyes szemmel néz majd utánunk...*

— *Hát ez csakugyan megható. Rendes srác vagy.*

— *Az. Meg aztán... a helyzet az, hogy én magam sem tudok egy kukkot sem kémiából!...*

Cser Gábor

ISKOLAKÖPENYT TE IS
A DIVATCSARNOKBÓL
KÉRJÉL!

DIVATCSARNOK

A
TANULÓ-BALESET-BIZTOSÍTÁS
egész évben érvényes

PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT
LŐRINCI FONÓ
BUDAPEST

ÁLTALÁNOS ISKOLÁT
VÉGZETT LÁNYOK!

PÁLYAVÁLASZTÁSI GONDOTOK VAN?

Szakmunkásképzést biztosítunk és képesítést adunk.

Kérésetekre postafordultával ingyen megküldjük 40 oldalas, minden kérdésre választ adó fényképes tájékoztatónkat.

Vidékieknek leányotthonban lakásról gondoskodunk.

VÁRJUK LEVELEITEKET!

Cím: PFV Lőrinci Gyár (Lőrinci Fonó) munkaügyi osztály, 1188 Budapest, Gyömrői út 85–91.

A rejtvények megfejtését postai levelezőlapon küldd be. Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni, s azok jók, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson.

Beküldési határidő: szeptember 18.

A rejtvényeket Heves Ferenc, Horváth Anna (keresztrejtvény), Forrai G. János, Porkoláb Csaba, Szitás György és Zsombok Zoltán készítették.

HÁRMAN mentek ki reggel a rétre: Marcsa, Borcsa és Julcsa.

Marcsa útközben többször szólt Borcsához és Julcsához, de azok nem feleltek. Odakünn a napsugaras, tarka virágos réten Julcsa is, Borcsa is a patakig andalogtak, ám Marcsa egy dombocskára ült a rekettyebokor mellett, s leszedve fejéről a kendőt, integetett nekik. Aztán sok szép virágot szedett, a másik kettő pedig csak a kövér, selymes fűszálakat tépte.

Marcsának nagyon jó kedve volt, megtűzdelte haját virágokkal, táncolt és dalolt, de Borcsa és Julcsa mindezzel nem sokat törődött. Amikor megkondult a déli harang, Marcsak hazaindult ebédelni, s még egy szóval sem köszönt el Julcsától és Borcsától.

Vajon haragban volt velük?

TALÁLD KI KÉRDEZÜNK

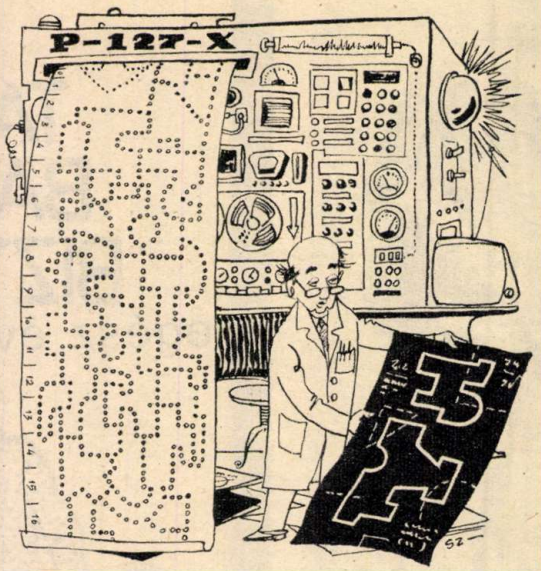

EZ ITT A KÉRDÉS! Tervezz Elek professzor még a tervrajzai között keresgél, de a P—127—X gép már az egybekopírozott lyukkártyaszalagot dobja ki. Vajon rajta van mindkét idom-terv a szalagon?

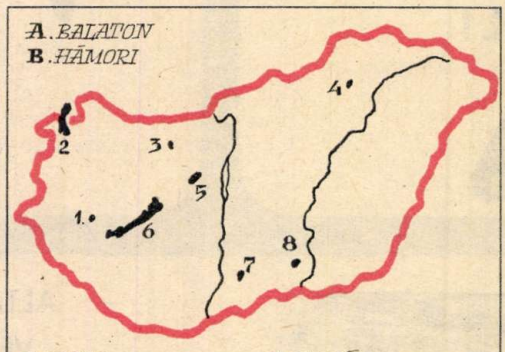

NYOLC TÓ — NYOLC KÉRDÉS

1. Melyik a három legnagyobb?
2. Melyik hol van? Párosítsd a számokat a betűkkel!
3. Hol, melyiken aratnak nádat?
4. Melyik gyógyhatású?
5. Melyik a leghidegebb?
6. Melyiket nevezzük halastónak?
7. Melyiknek van a legtöbb szigete?
8. Melyik vizén keresztül halad a határvonal?

ÚTVESZTŐ AUTÓSAROK

KERESZTEZNI TILOS! Haladj a felső bejárattól lefelé és az alsó kijáratnál hagyd el az útvesztőt úgy, hogy közben csak rajz szerinti útvonal-kereszteződéseket használhatod. Lehetséges?

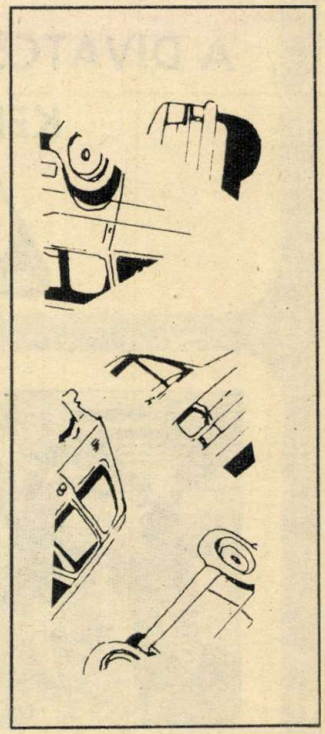

RAKD ÖSSZE a képen látható „összetört" gépkocsit. Megfejtésül a márkáját kell beküldened.

KERESZTREJTVÉNY
ISMERED?

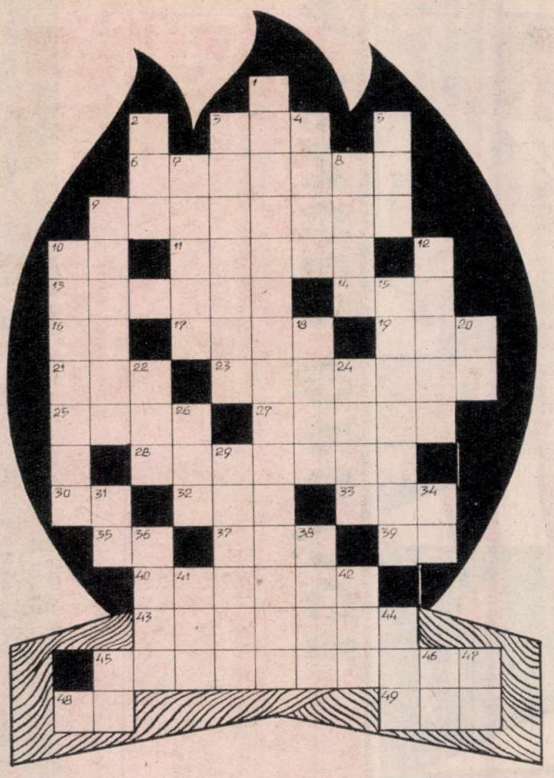

Ezekben a napokban érdekes esemény zajlik a csapatokban. Vajon mi? A vízszintes 40. és a függőleges 1. soraiban elrejtett mondatból megtudhatod.

VÍZSZINTES: 1. Nem mozdul. 6. Ilyen szövetkezet is van. 9. Táncba hívják. 10. Ósi mezopotámiai város. 11. Helység Pest megyében. 13. A múlt évben. 14. Kab kevert betűi. 16. Puha fém. 17. ETO-val labdarúgó-csapat. 19. ... Mail, légi posta. 21. Különböző római számok, a második az elsőnek százszorosa, a harmadik a másodiknak tízszerese. 23. Egy irányba se. 25. Város Franciaországban. 27. Latyakos. 28. Egy egésznek egy töredéke, de fizetés is van ilyen. 30. Virág része. 32. Zár betűi keverten. 33. Erősen hibás ostor! 35. Személyes névmás. 37. Mutatószó. 39. Névelő. 40. **Az esemény mondatának első része.** 43. Ennek a történésnek ideje közben. 45. Az indiánok hőskorában földre fektetett füllel hallották, névelővel. 48. Egyforma betűk. 49. Állami bevétel.

FÜGGŐLEGES: 1. **Az esemény mondatának második része.** 2. Régi magyar név. 3. Útmenti vízlevezető csatorna készítése. 4. Tartozást, más kötelezettséget kiegyenlít. 5. Főzelékféle. 7. Magától elűz. 8. Olasz pénznem. 9. Franciska röviden. 10. Egy levél befejezése után írhatjuk. 12. Savanykás almaszerű gyümölcs, névelővel. 15. Rövid, végig egyforma vastagságú sárgarépa. 18. Ritkán használt női név röviden. 20. Szolmizációs hang. 22. Boráról nevezetes helység Fejér megyében. 24. A kidolgozott kéz ilyen. 26. Súlyt állapít meg. 29. Meg van engedve. 31. Számnév, tízen alul. 34. A smaragdváros varázslója. 36. Női név. 38. A Közel-Kelet egyik népe. 41. ... fázó. 42. Részben kitol! 44. Tag kevert betűi. 45. Rangjelzés. 47. Ételízesítő.

AUTOGRAMOK. Neves művészeink aláírásait láthatod, s mellette három arcképet. Ismerd fel őket, keresd ki az aláírásaikat és nevezz meg a legismertebb műveikből egyet-egyet.

SAKK
KÉPREJTVÉNY

A nyaralás után szeretettel köszöntjük a sakk-kedvelő pajtásokat és sikeres részvételt kívánunk nekik az évi fejtőverseny hátralevő részére!

Mai feladványunk különleges felállításával azonnal megfogja a szemet: négy világos és négy sötét báb áll egy sorban!

5. I. Gross (1911)

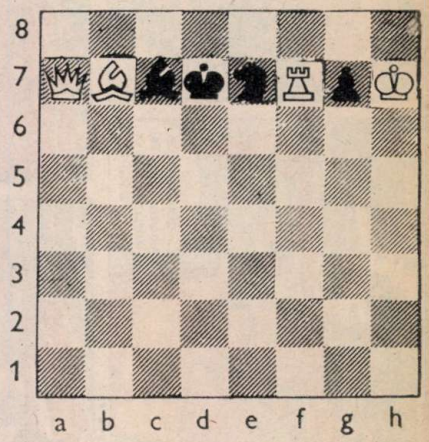

Világos indul és két lépésben mattot ad.

Az állás betűjelzésben: Kh7, Va7, Bf7, Fb7 — Kd7, Fc7, He7, gy: f7. Megoldásul csak a kulcslépés (világos első lépése) küldendő be címünkre: Pajtás (Sakk) — 1137 Budapest XIII., Jászai Mari tér 5. Határidő: szeptember 25.

Az április 7-i számban megjelent 3. sz. Benkő-feladvány megoldása: 1. Vd3—c4! Bár a diagramon a d8-mezőre véletlenül sötét futó került világos helyett, az éles szemű fejtők mégis megoldották a feladványt. A május 5-i számban közölt 4. sz. feladvány (szerzője Ábrányi Zoltán) megoldása: 1. Ke2—e1!

A fenti két feladvány helyes megfejtői közül könyvdíjat nyertek: Csermely Irén (Budapest), Ertsey Gábor (Szeged), Horváth Endre (Balatonkenese), Megyeri István (Gyál), Patz András (Budapest) és Tóth Róbert (Székesfehérvár).

A nyáron megjelent két magazin sakkrejtvényeinek megoldásait és a díjazott fejtők neveit októberben fogjuk közölni.

Földeák Árpád

KÉPES NÉPES SÉG

TÖPRENGŐ

Pif

A TENGER ÖRDÖGE

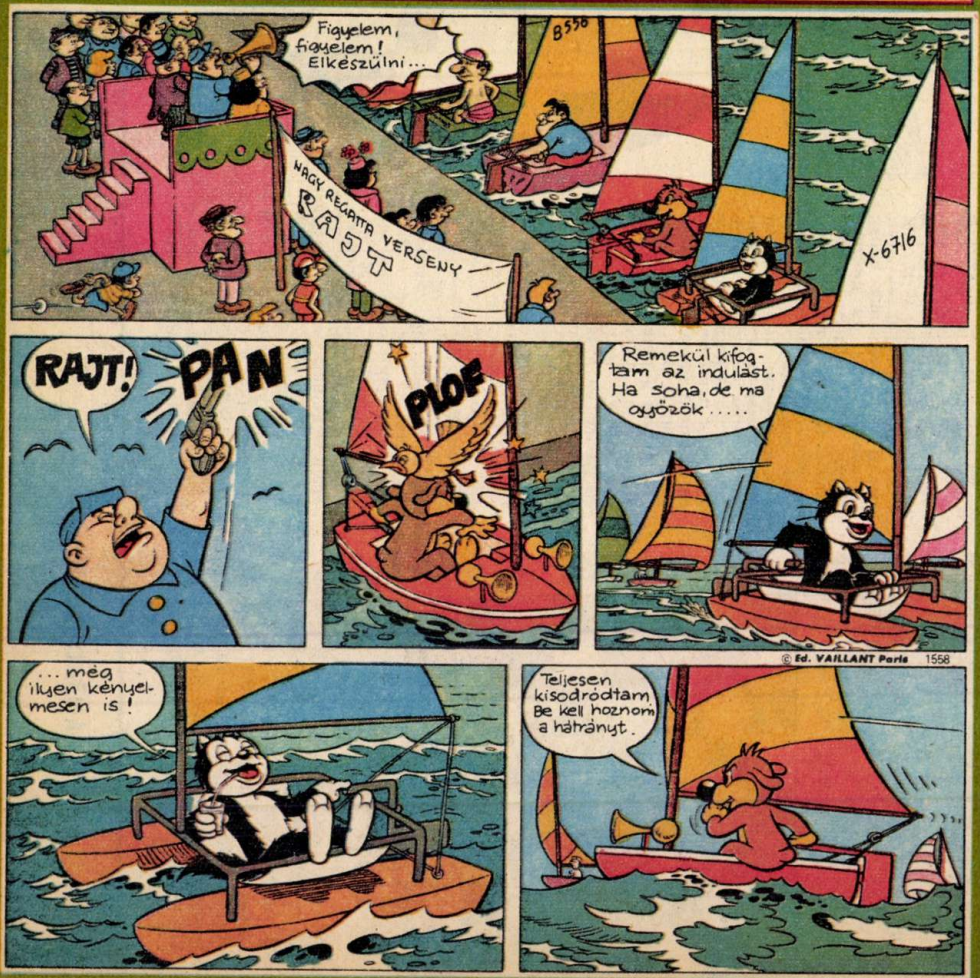

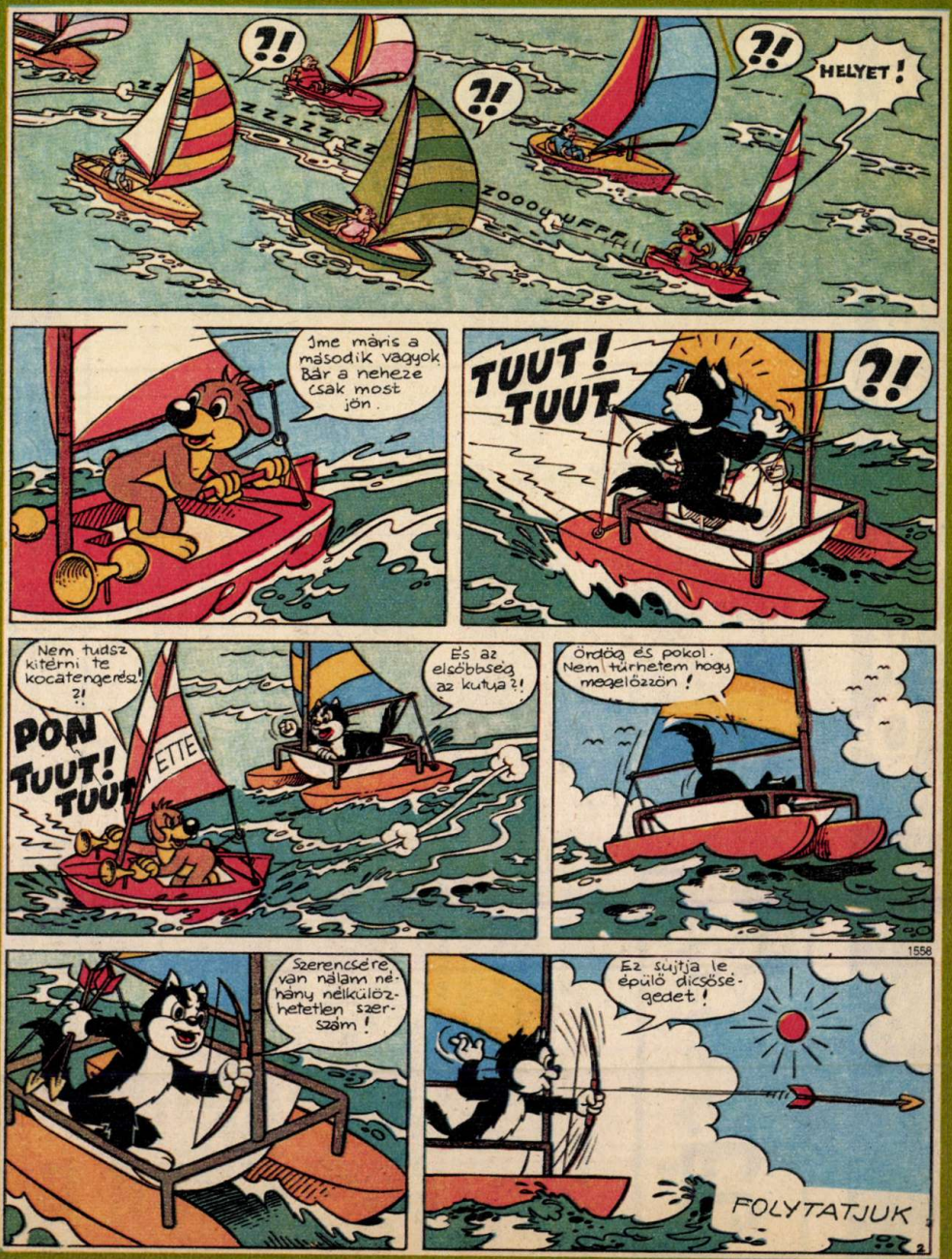

LEVELEKBŐL

Mit üzen a Pajtás?

A nyáron rengeteg levelet kaptunk tőletek, melyek arról számolnak be, hogy a vakáció nemcsak gondtalan játékkal, „lazsálással" telt el. A táborokban és az otthon vakációzók egyaránt hasznosan, okosan töltötték idejüket. Frissen, pihenten, sok ötlettel és tapasztalattal indulhattok neki az új tanévnek.

Továbbra is várjuk leveleiteket, amelyekben már az elkövetkező hónapok terveiről, eseményeiről, gondjaitokról és örömeitekről írjatok.

BIKÁRDI ANDREA, SZÉKESFEHÉRVÁR; TÓTH ERZSÉBET, HAJMÁS; MAJOR JUDIT, MAKÓ; ÉLTHES M. JUDIT, TEVEL; NÉMETH ESZTER, MOSONMAGYARÓVÁR; SÁNDORFI NÓRA, BUDAPEST; BUGYI TÜNDE, JÁSZBERÉNY; KISS JULIANNA, CSŐSZ; KÓDER ZSUZSANNA, RAKAMAZ: FODOR ERZSÉBET, ALSÓZSOLCA: Köszönjük az érdekes beszámolókat, de most már arra kérünk benneteket, hogy iskolátok, csapatotok októberi, novemberi terveiről értesítsetek.

DEÁK IMRE, RUZSA; PERITY ÉVA, KECEL; FERENCZ EDIT, NAGYMÁNYOK; NAGY ESZTER, ÓPUSZTASZER: Első magazinunkat, az Úttörő Vakációt már csak a postán tudjátok megvenni, de a Napsugár '77 a postán és iskolátokban is kapható.

GULYÁS ERZSÉBET, SZENTENDRE: Örömmel olvastuk, hogy bélyeggyűjtő vagy. Címedet itt feltüntetjük. Biztosan akad olyan gyűjtő, aki segíteni tud neked: 2000 Szentendre, Patak út 10.

BAGDI ZSUZSANNA, FELSŐSZENTMÁRTON; PESSZER ILDIKÓ, ÉRD: Osztályfőnökötöktől kérjétek el a megyei Pályaválasztási Tanácsadó Intézet pályaválasztási kiadványát. Szüleitek segítségével biztosan megtaláljátok a számotokra legmegfelelőbb továbbtanulási lehetőséget.

VOJVODA ANDREA, VESZPRÉM: Gratulálunk az első sikeres fogásodhoz, de ne feledd: az igazán nagy halak még a gyakorlott horgászok csaliját is elkerülik.

SZABÓ MÓNIKA, TATABÁNYA: Pályázati javaslatodat nagyon jónak tartjuk. Figyeld a Csevegőt. Írni fogunk az egészséges életmódról.

SZOMOR ERIKA, SZIGETÚJFALU: Ha május 26-i számunkban nem találtad meg a neved az „aranytollasok" között, akkor figyeld a Pajtás októberi számait. Októberben újra meghirdetjük az Aranytollas Tudósítók Klubja pályázatot, melybe ismét benevezhetsz.

KABÁLY IZABELLA, TATABÁNYA: A Kulturális Kismagazin című rovatunkban találsz dalokat is. Könyvajánlatodat köszönjük. Könyvtári tag vagy?

Ha németül akartok levelezni, a következő címre írjatok: Búváry László 701 Leipzig Karl Liebknecht strasse 29. IV. DDR. Laci bácsi továbbítja leveleiteket azokhoz, akik szívesen barátkoznak.

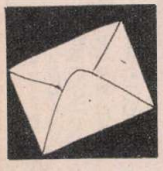

„Leveleznénk"

NYOLCADIKOSOK LEVELEIT VÁRJUK: Szilágyi Irén, 6900 Makó, Hosszú u. 19/a.; Venczel Mária, 8420 Zirc, Lenin u. 37. Balla Gyöngyi, 3644 Tardona, József A. u. 16.; Ódor Éva, 2051 Biatorbágy, Ságvári E. u. 25.; Kovács Terézia, 2472 Kajászó, Arany J. u. 5.; Gerlang Hajnalka, 2475 Kápolnásnyék, Vándor u. 21.; Tuba Mária, 5462 Cibakháza, Szemere út 12.

HATODIKOSOK VAGYUNK: Pallagi Katalin, 6900 Makó, Hajnal u. 13.; Lukács Ildikó, 5430 Tiszaföldvár, Hársfa u. 16.; Bálint Katalin, 3733 Rudabánya, Bartók B. u. 46.; Almási József, 5231 Fegyvernek, Táncsics M. u. 17.; Nagy Ildikó, 4034 Debrecen, Hold u. 9.

ÖTÖDIKESEK BARÁTSÁGÁT KERESSÜK: Harkály István, 3663 Arló, Hunyadi u. 28.; Kiss Edit Anna, 2766 Tápiószele, Május 1. tér. 5.; Jenei Katalin, 4002 Debrecen, Napraforgó u. 39.; Balogh Ildikó, 2366 Kakucs, Fő u. 142.

KERESD A PAPAGÁJT!
EREDMÉNYHIRDETÉS

Négyfordulós játékunk pályázói közül a következők nyertek egy-egy hullámos papagájt és kalitkát:

Kadlicsek Alfréd, Komárom; Herczeg Márta, Kecel; Krobák László, Makó; Rezsanya Marianna, Nagykanizsa; Kosztek Attila, Boldogkőváralja; Tóth Júlia, Hajdúnánás; Gál Mária, Budapest, XIII.; és Bakos János, Jászárokszállás.

Ezenkívül 20 pályázó „A díszmadarak" című könyvet kapja. A nyereményeket a posta szeptember közepéig szállítja el a tulajdonosokhoz.

Figyelem! Telefonszámunk megváltozott.

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő: VASVÁRI FERENC

Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: 1137 Budapest Jászai Mari tér 5.

Telefon: 321-733, 321-549, 321-989.

Postafiók: 1396 Bp. 62. Pf. 508.

Kiadóhivatal: 1065 Budapest, Révay u. 16. Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta Hirlapüzleteiben és a Posta Központi Hirlap Irodánál (KHI 1900 Budapest, József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: Egész évre 72 Ft, I. félévre 40 Ft, II. félévre 32 Ft.

77.1105 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest Rotációs mélynyomás

Felelős vezető: SOPRONI BÉLA, vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 696

Olvasószerkesztő: SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA FORRAI JÁNOS

Tördelőszerkesztő: PORKOLÁB CSABA

JÖN! JÖN! JÖN! A PAJTÁS-ÓRAREND

Régi hagyomány, hogy minden szeptemberben különleges órarenddel kedveskedünk nektek. Az idei órarendet a szeptember 22-i számunkkal egy időben kapjátok meg az iskolában.

Fekete Farkas és a bűvös medve 1.

FEKETE FARKAS, KIS HOLD, A KÉT BÜSZKE SZIÚ INDIÁN, "A PRÉRI FIAI" ÉS SHORTY, "A FEHÉR VADÁSZ" A CHIPPEWA INDIÁNOK FÖLDJÉN JÁRTAK PRÉMVADÁSZATRA KÉSZÜLTEK AZ ŐSERDŐBE...

AZT MONDOM TESTVÉREIM, LEESIK AZ ELSŐ HÓ MIELŐTT ELFOGYNA A HOLD..

FEKETE FARKAS ÉS KIS HOLD NEM ÉRTETTÉK SHORTY SZAVAINAK JELENTŐSÉGÉT.

HATALMAS HAVAZÁS LESZ...

ILYENKOR KEZDENEK ELŐKÉSZÜLNI A MEDVÉK TÉLI ÁLMUKRA...

A RÓKAFARK FOLYÓ FELSŐ FOLYÁSÁNÁL EGY CHIPPEWA VADÁSZ ÉPPEN BEFEJEZTE VADÁSZATÁT...

..ÉS HAZAFELÉ INDULT, AMIKOR RÁRONTOTT EGY HATALMAS GRIZZLY. A VADÁSZNAK MÉG ARRA SEM VOLT IDEJE, HOGY MEGFORDULJON, AZ ÓRIÁS KARMOK MÁRIS FELSZAKITOTTÁK MELLKASÁT.

TÖBB MÁZSA CSONT ÉS IZOM ZÚDULT AZ INDIÁN HARCOSRA

MIUTÁN A CHIPPEWÁK MEGLELTÉK TÁRSUK TETEMÉT, KAIK-TA A TÖRZSFŐNÖK ÖSSZEHIVTA A VÉNEK TANÁCSÁT HISZEN A MEDVE-SZOKÁSÁVAL ELLENTÉTBEN – ÖLT.

EBBEN AZ IDŐBEN A MEDVÉK TÉLI TANYÁJUKAT KEZDIK ELŐKÉSZÍTENI...

NAKUJIS A VARÁZSLÓ KÖZBE SZÓLT

DE EZ A MEDVE BŰVÖS ÁLLAT!

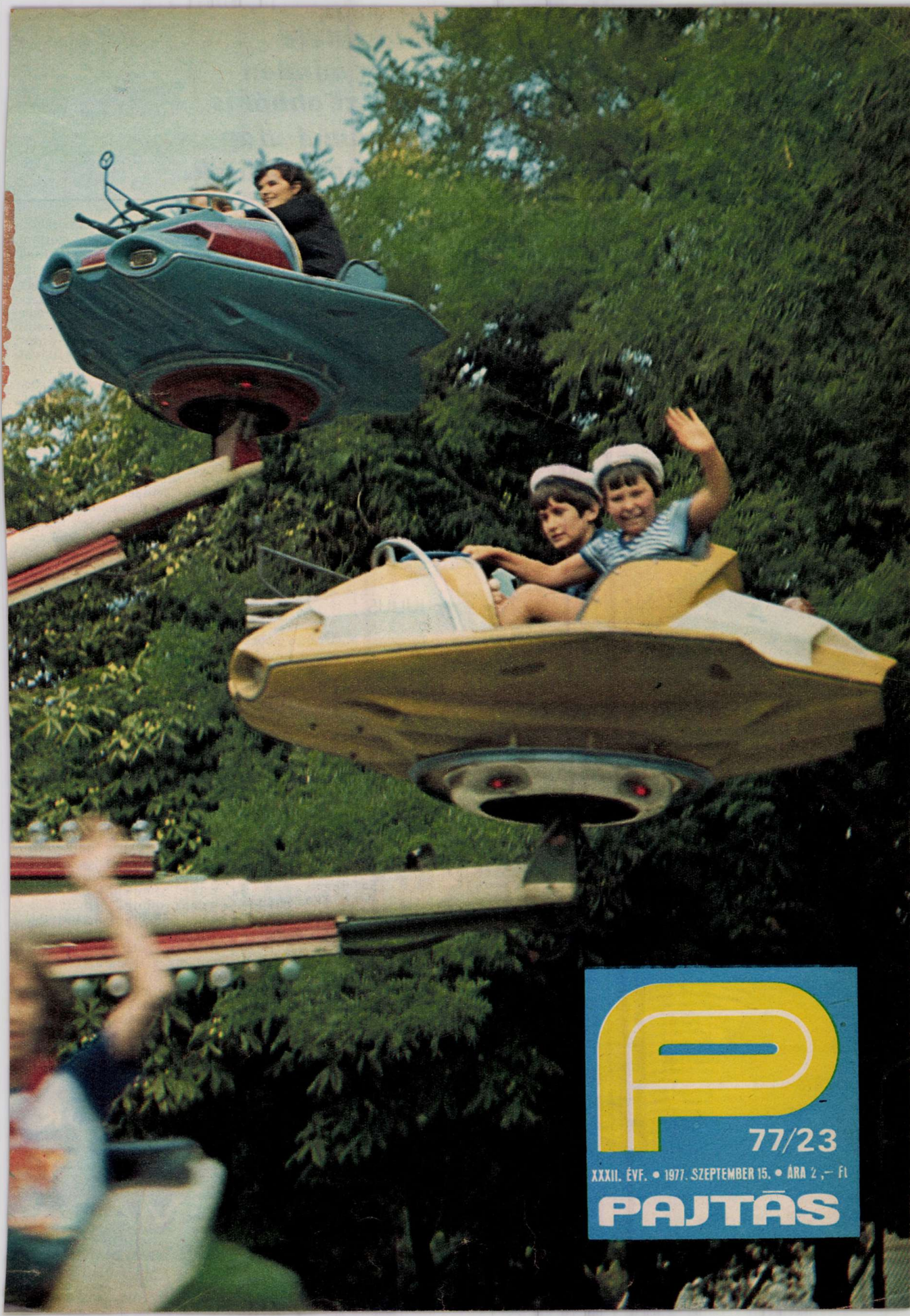

77/23
XXXII. ÉVF. • 1977. SZEPTEMBER 15. • ÁRA 2,– Ft

PAJTÁS

A vakáció a lazítás ideje, de közben rengeteg minden történik bennünk. Ezt abból is megtudjuk, hogy szünet után sok mindent másképp kezdünk.

VÁLTOZATOK EGY TÉMÁRA

Karcolások a szoba sarkában a tanulóasztalon. Árkok és vájatok. Mintha csak azért ülne oda Terézke, hogy belevéssen valamit. A hüvelykujja körmét is használja ásónak, vésőnek. Azoknak a körmöknek már mindegy!

JÚNIUS VAN

Szekrénye polcán kitépett tankönyvoldalak. Amikor a fiúk meghívták középcsatárnak egy délutáni mérkőzésre, nem akarta egész nap magával cipelni a táskát. — Bólintanak a salátalevél lapokon a feltalálók, költők, honatyák. — Bevágott pár füzetet egy nylonzsákba s kitépte azokat a könyvoldalakat, amelyekre úgy vélte, szüksége lehet. A hóna alá csapta, mint egy retikült. „Ugyan anyuci, mások is ezzel járnak!"

Fél pár tornacipő a polc sarkában. Araszny spárga pótolja az elveszett fűzőt. Kitörött hegyű rajzszögek, betintázott radírok, majd váratlan ellenpontként összehajtogatott, vadonatúj iskolaköpeny. Mennyit kérlelte a jó Borika néni, hogy felvegye!

A júniusi napsugár besurrant a szekrénybe, a polcra. Teréz kiemelt egy piros, pöttyös labdát, és becsapta az ajtót. Aztán még egy ajtócsapás az előszobában, és már csak a lépcsőház visszhangozta vágtatását.

JÚLIUS

Terézke. Egérrágta borzpamacs alól néz szemed a tükörbe.

„Semmi sem hasonlít belőlem Klinger Cecíliához" — gondolod.

Nagynénikéd gyakran emlegeti Klinger Cecíliát. Hogy miközben te így — bezzeg a Klinger Cili. És hogy mennyi jelese van.

„De az én hajamba igazán nem lehet masnit kötni." — keseregsz.

Valóban. Hiába próbálod összefogni a tincseket, azok tőled függetlenül élik a maguk életét. Dühösen belebandzsítasz a tükörbe:

„Év végén bandzsítási versenyt rendeztünk és megnyertem. A rágógumis lufifújóversenyt is megnyertem. Ezt próbálná meg a Klinger. S vajon mikor hívták középcsatárnak a Klingert?"

Részlet Teréz naplójából: „Tegnap meglátogattam nagynénikémet. Mivel uzsonna után nem tudtam azonnal hazamenni, mert eleredt az eső, becsöngettem a szomszédba Klinger Cecíliáékhoz. Rajzolni kezdtünk. Ám aki esős időben Klinger Cecíliával akarja agyoncsapni a délutánt, ne fogjon rajzolásba. Cicát rajzol, nyuszit rajzol. Jól van, de mit tudsz még? — kérdeztem. Csak ezt. Cica, nyuszi.

Amikor elállt az eső, rögtön illedelmesen elbúcsúztam Cecíliáéktól és a nagynénikémtől, nehogy kedves szüleim aggódni kezdjenek, amiért oly sokáig távol vagyok..."

AUGUSZTUS

— Mint minden évben, az idén augusztusban is elutaztam a falusi nagymamámhoz. De most nemcsak nyaraltam, hanem dolgoztam is. Gyümölcsöt szedtem a termelőszövetkezetben — mesélte később Teréz Bóbis Ferikének, az udvarukon lombosodó öreg meggyfa ágán. — Nagymamiék és látogatóba érkezett szüleim homlokukat ráncolva, félrehajtott fejjel néztek. Alig léptem ki a szobából, máris hallottam: „Milyen komoly ez a gyerek!" A termelőszövetkezetben mindenki úgy bánt velem, mintha felnőtt lennék. Például Szárzson bácsi, az öreg asztalosmester. Először csak beálltam egy pillanatra a műhelye ajtajába, azután kedvem támadt beljebb menni, leültem. Egész jól elbeszélgettünk, amikor észrevettem, hogy ő még egy szót sem

szólt. Előbb befejezte a keze alatt levő munkát, helyére tette a szerszámokat, kezet mosott. Akkor lépett oda hozzám. Bemutatkozott. És azután már valóban nemcsak én beszéltem. A műhelyében is megnéztem mindent. Szárzson néni mesélte később, hogy az öreg még ünnepnap is elballag a műhelybe, előkészíti a munkaeszközöket a következő hétre.

SZEPTEMBER

Még sok ismeretséget kötöttél a falusi nagymamánál és rengeteget gondoltál új barátaidra. Elhatároztad, hogy megfested őket. A hórihorgas, kampós orrú Szárzson bácsit — csak kék szeme mosolyog — gyaluforgácsfelhőben. Szárzson nénit a verandájukon, virágok között. Az olajos-kormos kovácsmestert a csengő-bongó műhelyében, és a többieket. Majd benevezel velük az iskolai rajzversenyre.

Festék, színes ceruzák után nyúltál, félretolva szekrényed polcán a szétrongyolt tankönyveket. De a sarokba vágott ceruzacsonkok, az összeragadt tubusok láttán visszahőköltél.

Eszedbe jutott Szárzson bácsi műhelye. Hogy mi mindenre gondoltál még, arról senkinek sem szóltál.

Csak a gonddal kifaragott kék, zöld, narancs ceruzahegyek beszéltek. A tiszta tubusok: a lángoló vörös, a sárga, a lila. Csak a rézfejű rajzszögek, a finoman zizzenő, áttetsző, fényes papír, amivel a polcodat kibélelted. Csak az új füzetek, munkaruhában — kék papírba kötve. Csak a fehér gallér az iskolaköpenyen.

A gallért anyu varrta. Azt is kettesben terveztétek, hogy vászonvédőt hímeztek a tanulóasztal elé, zsebekkel, ahol rengeteg apróság elfér. Apuval meg a felcsavarozható fenyőfa polcokról tárgyaltál. Képzeletben már be is rendezted: ide a naptár, oda az órarend!

Tegnap felkiabált Bóbis Ferike az udvarról, de te nem vágtattál le azonnal. Előbb még kivasaltad a tornatrikót, meg a fekete klottnadrágot, s a kimosott tornacipőbe — párját is előhalásztad a szekrény mögül — a spárga helyébe befűztél egy rendes fehér fűzőt. Az egészet elraktad egy vászonzsákban a többi holmi mellé.

Csak azután hallatszott a piros pöttyös labda pattogása a lépcsőházból.

Padányi Anna
Fotó: Karasz Lajos

NYÁR VOLT

HA ÉN ŐRSVEZETŐ LENNÉK

Szeptember közepe van. Reméljük, hogy már mindannyian tudjátok: próbarendszerünk az idén változatosabb, gazdagabb lesz. Azok a gyerekek, akik kisdobosok, illetve úttörők akarnak lenni (elsősorban az elsősökre és a negyedikesekre gondolunk), a *KÉK NYAKKENDŐÉRT* vagy a *VÖRÖS NYAKKENDŐÉRT* elnevezésű felvételi próbán kell megállni a helyüket. A többiek a csapat névadójáról elnevezett próba követelményeivel birkóznak meg. Akik pedig még ennél is több erőt éreznek magukban, azok az új, korszerű szakpróbák segítségével is gyarapíthatják ismereteiket.

A próbákról és a próbázásról sokat írunk még. Elöljáróban arra kértük *SZABÓ LÁSZLÓ*-t, szövetségünk országos titkárát, adjon néhány hasznos tanácsot az őrsöknek. Másképpen megfogalmazva: mit tenne, ha őrsvezető lenne?!

*

— Ha én őrsvezető lennék, ezekben a napokban már elég sokat töprengenék, hogy mi mindent tegyek a próbázás sikeréért. Mert ami igaz, az igaz, a próbázás zöme — az ismeretek megszerzése és a tettek, a vállalások, a megbízatások teljesítése — az őrsben történik. Legfontosabb tennivalóimat három pontban foglalnám össze.

Az első és a legfontosabb követelmény számomra: ismerjem meg jól a rámbízott gyerekeket. Tudjam azt, hogy ki mihez ért, milyen az érdeklődési köre. Aki például csúnyán ír, vagy éppen nehezére esik az írás, javasolnám, hogy az őrs ne bízza meg azzal, hogy: „te írd be a krónikába a próbakövetelmények teljesítését!". De lehetséges, hogy ő viszont nagyon szereti a növényeket, tehát rábízhatnánk a tanterem ablakaiban levő virágok gondozását.

Már csak azért is jól kell ismernem a gyerekeket, hogy olyan feladatokat semmiképpen se kapjanak, illetve vállaljanak, amelyek nem késztetik próbára őket, vagy éppen meghaladják az erejüket. Az a magasugró, aki könnyedén átsuhan a léc felett, semmiféle sikerélményt nem érez. Ha viszont túl magas a léc, a többszöri nekirugaszkodás utáni leverése bizony nagynagy keserűséget jelent számára. Tehát nekem, mint őrsvezetőnek tudnom kell, hogy a követelménymércét milyen magasra állítsam.

Őrsöm tagjaitól én nem fogadnék el sablonosan megfogalmazott vállalást. Mondjuk ilyet: „Segítek otthon". Segíteni sokféleképpen lehet. Az egyszeri bevásárlás is segítés, de mennyivel nagyobb jelentőségű az ilyen vállalás: „Én mindennap felmosom a konyhát!" Ha viszont megtudnám, hogy ez a fiú vagy lány már évek óta rendszeresen felmossa a konyhát, mert a szülei ezt megkövetelik tőle, akkor én egy kicsivel feljebb emelném a mércéjét. Az igazi próba az ő számára mondjuk ez lenne: „A felmosás mellett minden héten egyszer rendbe rakom a szekrényfiókokat".

Mondok egy másik példát is. Ha valaki csak ennyit vállalna: „Elolvasok egy könyvet." — így szólnék hozzá: „Édes barátom, könyvet mindenképpen olvasol, ez így nem próbakövetelmény. Ellenben, ha azt mondod, hogy a mai gyerekek életéről szóló regényt olvasol el, amelynek a hőseiről beszélsz majd az őrsi összejövetelen is, mégpedig olyan szenvedélyességgel, hogy társaid is kedvet kapjanak a könyv elolvasásához, ez már próbakövetelmény!"

Harmadsorban: arra törekednék, hogy a vállalások és a megbízatások minél változatosabbak legyenek. Nem engedném, hogy a jó sportoló fiúnak, lánynak csak sportos vállalásai, megbízatásai legyenek. Arra törekednék, hogy mindegyiküknek legyen sporttal kapcsolatos követelménye is. Vonatkoznék ez a kulturális munkára, a társadalmi munkára és egyebekre is.

Végezetül elmondom még azt, hogy én feltétlenül beíratnám mindenkivel az Úttörő-zsebkönyvbe a vállalásait, megbízatásait. És az őrssel együtt rendszeresen ellenőrizném, hogy ki hogyan teljesíti azokat. A lustákat munkára serkenteném, azokat pedig, akik nem tudnak megbirkózni vállalásaikkal, megbízatásaikkal, segíteném.

*

Amint már említettük, e kis írás csupán útravaló tanácsokat ad. A próbázásról az év folyamán sokat akarunk írni. Hogy ezek az írások valóban érdekesek és hasznosak legyenek, ahhoz a ti segítségeteket is kérjük. Írjatok vállalásaitokról, megbízatásaitokról, gondjaitokról. Segítséget is kérhettek bátran. A levélborítékra írjátok rá: „Beszélgessünk a próbázásról!"

Várjuk leveleteiket!

FÜLEKI JÁNOS

Szabó Lászlóval, szövetségünk országos titkárával a próbázásról beszélgettünk.

MINI MOZI

PLUSZ EGY NAP

A hír igaz: véget ért a nyár! S ezen a szomorú igazságon még a harcedzett és leleményes leninvárosi Törpe-Tenkes őrs sem változtathat. Ám egy hirtelen jött ötlet, egy egész nappal, egy vidám délutánnal meghosszabbította vakációjukat.

1. Befutott a vonat a budapesti pályaudvarra. Irány a Vidám Park! 2. Útrakészen a nagy csapat, a biztonsági lánc a helyén. Mindig, mindenütt figyelni kell a szabályokra. 3. Elöl repül az őrsvezető. Mögötte a többiek küzdenek a széllel. Reméljük, az új úttörőévben nem lesz köztük ekkora távolság. 4. Néha még felelevenednek az úttörőnyár pillanatai, de ahogy telnek a napok, egyre többet beszélnek az új feladatokról. 5. Start előtt. Még néhány izgalmas pillanat, gyors mozdulat, s máris dübörög, száguld az apró autó. 6. Teljes gőzzel előre! Ilyen lendülettel, jókedvvel nem volt nehéz elkezdeni az évet.

Dobozy Zsuzsa
Fotó: Karasz Lajos

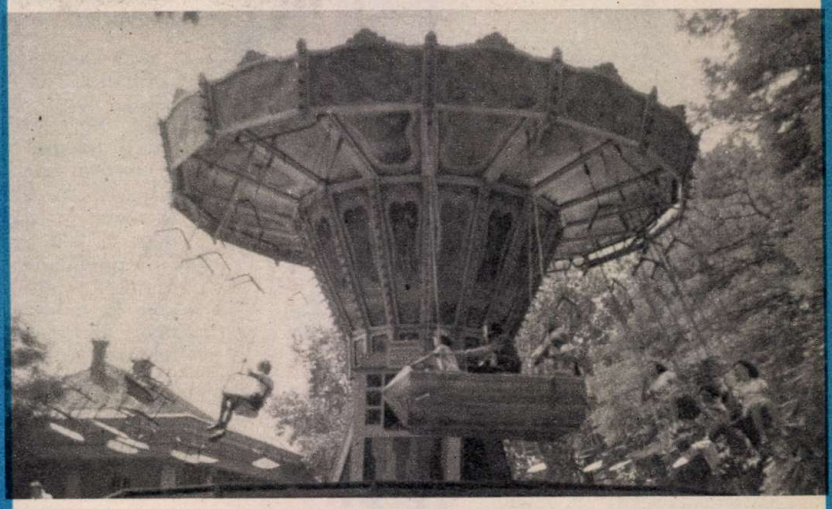

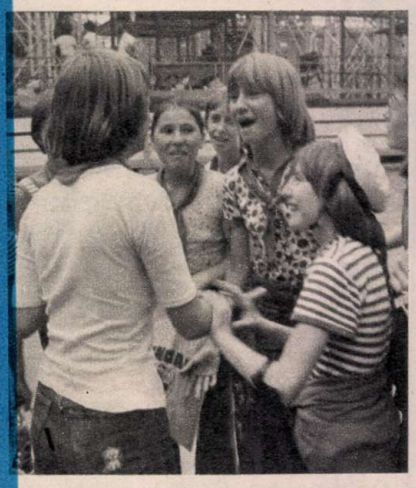

EGYSZER VOLT EGY KEMENCE

... és van is. Kovács Anna nyírtassi őrsvezető fabrikálta és elnyerte vele a X. országos őrsvezető találkozó egyik díját: a Pajtás nagydíjat.

Aki nem járt még Sopronban, az is el tudja képzelni, hogy milyen csodaszép környezetben került sor a tizedik őrsvezető találkozóra. Az erdei kempingben megszállt őrsvezető sereg öt napig volt vendége a 700 éves városnak. Ötletpályázatra beérkezett munkák, feltalált új játékok és módszerek bemutatása az úttörőházban, játékfesztivál és ötletvásár, tájfutó verseny és nemzetközi ötletparádé követte egymást. Mindenki adott és kapott valamit. Valamit, amitől könnyebb és szebb, érdekesebb vagy izgalmasabb lehet az őrsi foglalkozás, az úttörőmunka.

A díjnyertes őrsvezetőknek két kérdést tettünk fel. Milyen ötletét jutalmazták és milyen lesz az első őrsi foglalkozás?

VISÓCZKI KLÁRA, MÁD: A kőszegi őrsvezető-találkozó óta minden évben kaptam meghívást. Talán azért, mert rendszeresen beszámoltam ötleteimről, s azok eredményéről. Legutóbb versenyre hívtuk a szomszédos őrsöt. A feladat falukutatás volt. Jelen és múlt, dalok és versek, híres emberek tettei szerepeltek a programban. Mindazt, amire szert tettünk, egy nagy albumba rendszereztük, majd vetélkedővel zártuk versenyünket.

Az első foglalkozásra készítettem egy kis házat, amelynek a teteje nyitható. Ebben őrizzük az új feladatokat, játékokat az őrs részére, s mindazt, amit még ősszel megvalósítunk. Hogy sorsolunk-e vagy húzunk, azt még nem tudom.

SCHWEIGHOFFER TAMÁS, PÁPA: Minden évben őrsi túrával kezdünk. Itt meséljük el egymásnak a nyári élményeket, a külföldi túrákon tapasztaltakat, s ugyancsak ilyenkor beszéljük meg az őrs kívánságait, terveit. Nem nagy kirándulás — csak a Csurgókutig megyünk, azért mégis más a környezet, mint a suliban. Ebben az évben is Petőfi és Jókai

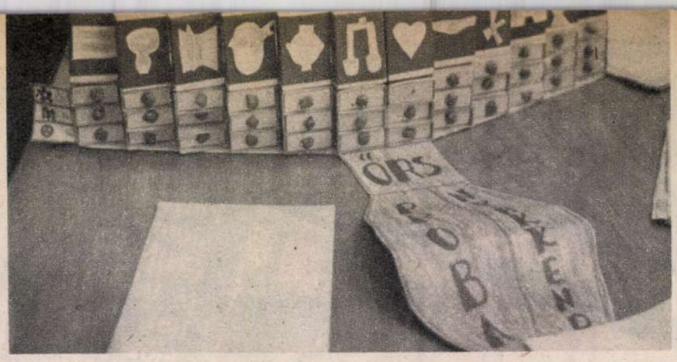

Pandur Tünde gyufáit különleges próbalapként lehet használni. A 12 pont teljesítéséről ide kerül a beszámoló

nyomában járunk Pápán. Összegyűjtjük s feldolgozzuk mindazt, amit fellelünk.

BERECZKY ÁGNES, TURA: Kimegyünk a Galgához, ahol főzünk, játszunk és sokat nevetünk. Készítettem egy kis útjelparkot. Négy fára morze-, térképés útjeleket aggattam. Aki valamelyiket felismeri, azt leveheti, s a győztes kívánsága szerinti játékot játsszuk el. Végül focimeccsel zárjuk a napot.

NIEBER JÓZSEF, NAGYMAROS: Mi azt találtuk ki, hogy egy felnagyított pecsétbe parányi betűkkel, rajzokkal, fotókkal „beírtuk" csapatunk történetét. Most ősszel, szeptember 29-re, a fegyveres erők napjára gyűjtjük erőinket. Ezen a napon rajakadályversenyt rendezünk, felújítjuk az eddig megtanult ismereteket.

Nálunk az a divat, hogy nyári élményét mindenki eljátssza", s nekünk kell kitalálni: merre járt, mit látott, mi történt vele.

KOVÁCS ANNA, NYÍRTASS: A kemenceötletet én „sütöttem" ki. Beviszem az első foglalkozásra a papírból készült kemencét, de előbb a feladatokat kis cédulákra felírom, gémkapoccsal minikenyerekhez hasonló mágnesekhez rögzítem, s az egészet be a kemencébe. Az őrs tagjai sütőlapáttal kiemelnek egy-egy kenyeret, azaz egy-egy feladatot. Ez egy hónapra szól, s ezt mindenki szívesen vállalja. Az őrsi foglalkozás befejezéséül a hagyományos erőpróba következik. Almaevés, kötélhúzás, rejtvényfejtés, súlyok emelése stb. Ilyenkor kiderül ki mennyit erősödött a nyáron testben és szellemiekben.

Kemencék és faházikók, gyufaskatulyába rejtett próbafeladatok, új játékok, hasznos tanácsok, könnyen kivitelezhető ötletek születtek a tizedik őrsvezető-találkozón. Olyan gondolatok, módszerek, amelyek egyaránt megvalósíthatók kicsi és nagy, falusi és városi úttörőcsapatnál.

Forrai G. János
Fotó: Szalay Béla

Visóczky Klára negyedszer versenyzett

Bereczky Ágnes: Szeretjük az útjel-parkot

Schweighoffer Tamás és Nieber József az őrsvezető zsüritagjai

Füleki János főszerkesztő-helyettes adta át Kovács Annának a Pajtás külön díját

Kovács Anna és az ötletkemence

NYOLCADIKOSOK!

Pályaválasztásotokhoz figyelmetekbe ajánljuk, hogy a CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR jó lehetőséget kínál a szakma tanulásához.

Fiúk jelentkezését várjuk gyógyszergyártó (vegyész), lakatos, hegesztő, villanyszerelő, esztergályos, csőszerelő szakmunkákba tanulónak.

Lányokat gyógyszergyártó tanulónak veszünk fel.

Gyógyszergyártó tanulóinkat korszerű tanlaboratoriumban, gyógyszeripari tanhelyben képezzük.

Vállalati ösztöndíj. A római-parti csónakházunkban sportfelszerelésekről is gondoskodunk.

Címünk:
CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR
Budapest IV., Tó u. 1–5. oktatási osztály
Telefon: 292–900 (531-es mellék)

és
CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG
Budapest XXII. (Nagytétény), Bányalég u. 2. Személyzeti osztály.

Írásbeli jelentkezés:
1325 Budapest, Postafiók: 110.

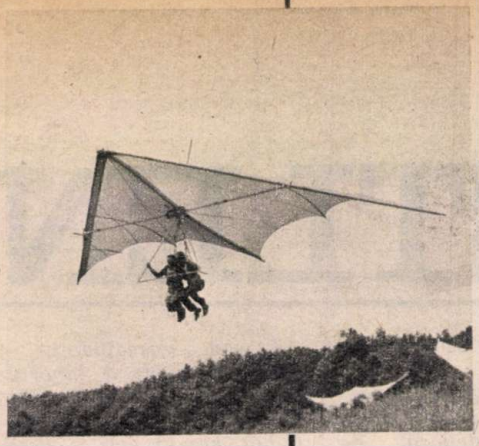

SÁRKÁNYREPÜLŐK

Nemzetközi siklórepülő találkozót rendeztek Egerben a Nagyeged-hegyen. A versenyen hét ország hatvan versenyzője küzdött.

GYERMEKRAJZ-KIÁLLÍTÁS

Debrecenben rendezték meg az V. Nemzetközi Gyermekrajz-kiállítást. Bolgár, csehszlovák, jugoszláv, kubai, lengyel, magyar, német, román és szovjet gyerekek több mint 7 ezer rajzot küldtek. A 800 legjobbat a közönség szabadtéri kiállításon tekintette meg.

RÉGI ÖTLET — NEM VÉN ÖTLET

A trójai faló késői, és jóval szelídebb változata látható Miskolcon, a Kertészeti Vállalat által létesített játszótéren. És bár a képen a gyerekek is jóval szelídebbek a leleményes Odisszeusz elszánt harcosainál, azért ennek a paripának sem akármilyen strapát kell elviselnie!...

A Pajtás TÁVIRATI IRODÁJA JELENTI

1917—1977

A jászalsószentgyörgyi 1695. sz. Kossuth Lajos Úttörőcsapat a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évében az MSZBT tagcsoportja lett. A csapat nyolcadikos Gagarin-raja elhatározta, hogy minden tagja levelez szovjet pajtásokkal, és a kapott ajándékokból képeslapokból kiállítást rendeznek; az Olimpia és a Béke őrs tagjai 60 óra társadalmi munkát végeznek; gyűjtik a Szovjetunióról, a NOSZF-ról szóló fényképeket; mindannyian résztvesznek az úttörőszövetségnek, valamint csapatuknak a 60. évfordulóval kapcsolatos rendezvényein, vetélkedőin, játékain. A Gagarin-raj azt is tervbe vette, hogy orosz nyelvű bábelőadást tart a november 7-i ünnepélyes csapatgyűlésen.

ÉVFORDULÓK

Százhúsz éve, 1857. szeptember 17-én született K. E. **Ciolkovszkij** orosz természettudós, a rakétaszerkesztés úttörője.

Százhetvenöt éve, 1802. szeptember 19-én született **Kossuth Lajos,** a magyar nemzeti függetlenségért, a feudalizmus felszámolásáért és a polgárosodásért vívott XIX. századi küzdelem legnagyobb alakja.

Nyolcvan éve, 1897. szeptember 20-án született **Tamási Áron** író, az erdélyi székely falvak világának ábrázolója.

A HÉT VICCE

— Mit gondolsz, két egyformán kopasz ember közül melyik a kopaszabb?

— Természetesen az, amelyiknek nagyobb a feje.

ÚJ RADARKÖZPONT

A polgári légiforgalom irányításához szolgáltat adatokat az a 38 méter magas toronnyal felszerelt radarállomás, amely Kőris-hegyen épült fel. Az új radarközpont növeli a repülés biztonságát.

TAVIRÓZSA?

A Központi Sportiskola tanulói edzenek az újpesti öbölben.

NÉPRAJZI HÁZ ZÁNKÁN

A balatoni úttörővárosban néprajzi házat avattak, amely a Balaton-vidék népi emlékeit őrzi. A megnyitón a fővárosi, XVI. kerületi úttörőház népi táncegyüttese adott műsort.

Sánta György:

AZ EGYETLEN

A tábortűz már csak parázslott. A körülötte fekvő katonák nyugtalan álmukban egyet-egyet mozdultak. Az elkövetkezendő csatáról álmodtak: egyikük győztesnek látta magát, a másik verejtékben fürödve iszonyatos halálát élte át.

A magaslatokon, az ágyútegek közelében felállított örök semmit nem láttak a hajnali derengésben. Kiabálva érintkeztek egymással. Furcsán hangzottak ezek a kiáltások Pákozd—Sukoró dombjairól. Nem magyarul beszéltek. Németül és horvátul beszéltek egymáshoz a katonák. Mert 1848. szeptember 29-én hajnalban a völgyet és a dombot betakaró ködben ott élt, lélegzett szinte ugrásra készen a Jellasics horvát bán vezette sereg és Móga János altábornagy szabadságharcosai.

A dölyfös, büszke bán, aki a „Kossuth-féle rebellió" leverésére tört be Magyarországra, Pestig meg sem akart állni. Seregünk hátrálása önhitté tette, és rablóhadának túlerejében is bízott. A számok törvénye szerint bízhatott is, mert huszonhatezer emberrel és ötvennyolc ágyúval támadhatott, míg a magyarok seregében tizenhatezer férfi állt fegyverben és talán húsz ágyú szórhatta a halált.

Jellasics seregében a közkatonák nem sokat tudtak vezéreik szándékáról, de arról sem, hogy drágának vagy olcsónak tartják az életüket. A magyarok táborában más volt a szellem. Jellasics betörése hírére Kossuth Lajos szerte az országban gyújtó hangú szavaival fegyverbe hívta a szabadság híveit. A leghíresebb hadba hívó beszédét Cegléden mondta, de a harc hírére a bécsi diákok, kézművesek légiója is a magyar szabadság védelmére sietett. Ők tudták miért fogtak fegyvert.

Lassan hajnalodott. A szél belekapott a tábortűz parazsába, de fellobbantani nem tudta, csupán egy füstfelhőt kapott fel és betakarta a dermedten alvó katonákat. Mirkó Krsztics, aki a gubájába burkolózva talán legközelebb feküdt a tűzhöz, a kesernyés, fullasztó füsttől köhögni kezdett és felébredt. Néhányan felültek, krákogtak és beszélgetni kezdtek. Tudták, hogy ma harc lesz, mégis idegesen kapkodták a fejüket, amikor szórványosan pattogó puskalövéseket hallottak. Sok idejük nem maradt a gondolkodásra, mert elhangzott a parancs és el-

GÖRÖG JÚLIA RAJZA

EMLÉK

kezdődött a seregek felvonulása, harcrendbe állása. Arra persze még gondolni sem lehetett, hogy ebben a mocsárszagú tejfehér ködben egymásnak rontsanak a szemben állók. Mirkó Krsztics ott vonult a többi fekete gubás, bocskoros, kaszával, fejszével és vasvillával felfegyverzett horvát paraszt között. Fásultan engedelmeskedett a parancsszavaknak és azóta nem tudta kiűzni a szívéből a szomorúságot, mióta a muraközi kis faluját kényszerűségből elhagyva a bán seregében menetelt. Húszéves volt, szelíd, szőke, jobbágylegény. Haja parasztosan csimbókokban lógott és nem tudta elfelejteni az erőszakos besorozás, a kötélre fűzés megaláztatását és szégyenét.

A köd lassan oszladozott. Kilenc óra után a bán seregében lovasrohamra fújtak. Amikor a bágyadt szeptemberi napsugár áttört a ködön, az ágyúk párbaja is megkezdődött. És a bán a jobb szárnyon teljes erővel megkezdte a támadást.

Ahogy összecsaptak, abban a percben szétbomlott a rend és iszonyatos kavargással megkezdődött az öldöklés.

A tartalékba vont horvát parasztok nem tudták ki mellett áll a hadiszerencse, hiszen az ilyen csatát egyetlen ember sem képes áttekinteni. Még talán a legnagyobb hadvezér sem.

Szorongva, sápadtan várták a parancsot. Kinek-kinek mi járt az eszében. Mirkó Krsztics fiatal volt és nagyon félt. Az életét féltette, hiszen azt sem tudta jóformán, hogy miért ellenségek a magyarok. Csak azt tudta, hogy idegen földön jár. Egyre azt kérdezte magától; miért kell meghalnia? Mert abban egészen biztos volt, hogy elesik a csatában, hisz meggyőződés nélkül várta a küzdelmet. Hitét még az a hír is gyöngítette, amely szájról szájra járt a parasztok között: egy Gasparics Márk nevű szerzetes mellére tűzött kereszttel, kivont karddal hívta fel a horvátokat a magyar szabadság védelmére.

Dél felé járt az idő vagy talán már több is volt. A köd teljesen felszállt, de a napot most az ágyúk füstje takarta el. Furcsa, vésztjósló mozgás kezdődött Jellasics hadában. Mintha hátrafelé hullámzott volna a fegyveres sokaság. Igen, a magyar honvédek és tüzérek már látták, hogy a dölyfös, nagy hangú horvát bán serege milyen gyáván menekül a létszámban ugyan kisebb, de lelkesedéssel, meggyőződéssel küzdő szabadságharcosok elől.

A bán hada folytatta a hátrálást. Mielőtt a horvát gyalogosok és köztük az a szőke szorongó legény parancsot kapott volna a tüzelésre, a visszafutó szerezsánok első hulláma elragadta őket. Mert a rémület olyan mint a tűz, ha egyszer fellángol, alig lehet eloltani. Fejvesztetten rohantak a közeli község felé, ahol a házak rejtekéből titokban, aggódva várták a jobbágyok a csata kimenetelét. Mikor azonban a menekülő szerezsánok a faluba értek, kapára-kaszára kaptak a helybeliek. Csúnya világ következett Jellasics embereire. A házakból kiszaladó parasztok elszántan vetették magukat a menekülőkre. Mirkó Krsztics látta, hogy veszve vannak. Ezek itt a házaikat, gyerekeiket, asszonyaikat védik — a hazát védik. Lovak és emberek összekeveredve küzdöttek. A legény torkát összeszorította a félelem. A kezét önkéntelenül emelte fel és inkább az ösztöne cselekedtette, nem pedig az értelme. Fejszéjét forgatva próbált kitörni a közeli szőlő felé, hogy ott megbújva valahogy megmenekítse magát. Minden oldalról hullottak a harcolók. Egy lovast a kiegyenesített kasza vetett le a lóról. És a terhétől megszabadult állat valamerre elszáguldott. A szerezsánok vörös köpenye úgy repdeste körül a szaladókat, mint a láng. A föld egy-egy helyen szinte csúszós volt a kiömlött vértől. Mindenfelől a kardok, kaszák csattogása, a lovak dobogása, emberi jajkiáltás és diadalordítás hallatszott.

Mirkó Krsztics több társával már a szőlők közt futott, amikor néhány lépéssel előttük kaszák pengéje villant. Megfordulni sem volt ideje. Még hallotta ellenfele dühös ordítását és káromkodását, aztán iszonyatos szakító fájdalmat érzett a mellkasában. Miközben összeesett, azt hörögte magyarul: ne... ne bántsatok. De szavait elnyelte a csatazaj, reá pedig sötétség borult.

A nagy vérveszteségtől csak nagysokára tért magához. Nehezen fogta fel, hogy éjszaka lett. Mozdulni próbált. Újra elájult. Mikor megint feleszmélt, már belepte a harmat. A levelekről, a fűről nyalta le az éltető vizet. Most már biztos volt benne, hogy meghal. Ha nem most, akkor holnap.

Vacogni kezdett a foga. Lehet, hogy a láztól, lehet, hogy a félelemtől. Így köszöntött rá a reggel. Ebben a félig ájult, félig éber állapotban egyszer csak léptek neszét vélte hallani. Mozdulni próbált, menekülni. Biztos, hogy mozdult, mert az a női alak, akit hegymagasságban maga fölött látott, megtorpant. Leeresztette válláról a kapát és lassan lehajolt hozzá. Mirkó Krsztics megijedt. Most jött el az a perc? Könyörögve lehelte:

— Ne... ne bántsatok...

— Te tudsz magyarul? — torpant meg a kérdező.

— Tudok... kicsit... nem jól...

— Megsebesültél?

— Ne bántsatok — mondta könyörögve. A lány nem sokat gondolkozott. A közeli présházba vonszolta. Ellátta a sebét tépéssel. Megitatta a korsójából és étellel kínálta. A legény most már remélte, hogy nem lesz bántódása. Talán a megnyugvástól, talán a gyengeségtől, de jótékony álomba merült. Azt álmodta, hogy egy gyöngéd kéz simít végig a homlokán. Ez a kéz lehetett az édesanyjáé, a nővéréé, de a választottjáé is. És az is lehet, hogy nem álmodta, mert amikor felébredt, hosszú idő után, ott ült mellette az a lány.

Egyikük sem tudta, hogy Jellasics már másnap éjjel Győr felé menekült, csak azt tapasztalták, hogy elült a harci zaj. De a magyar szabadságküzdelmek — életre, halálra — még csak ezután kezdődtek. És bizony a kezdet kezdetén a harc sikerrel is kecsegtetett. Talán ezért kegyelmeztek meg a falu parasztjai Mirkó Krsztics nek, amikor elterjedt a híre, kit rejteget a présházban Lázárék Katicája.

Most lépjünk előre az időben. Az 1848—49-es évek fordulóján a szabadság mámorában, elragadtatásában élt a magyar nemzet. Talán ezt érezte, értette Mirkó Krsztics, amikor önként harcba indult a magyarok ügyéért. Damjanich tábornok vezérletével több győztes csatának volt részese. Amikor lealkonyult a magyar szabadság, a fegyverletétel szomorú napja után, mint közkatonát könyörtelenül a császári hadba sorolták. Ez volt a büntetése a „rebellióért". Ezután nem hallott róla többet sem az ő megmentője, sem pedig az ő kisfia, aki 1849 szomorú őszén született. Talán a fájdalomba halt bele, hogy újra elszakították azoktól, akiket szeretett, talán az alig begyógyult súlyos sebe miatt nem bírta a további harctéri megpróbáltatásokat, de Mirkó Krsztics, a szőke hajú, szelíd parasztlegény, aki fegyvert fogott a magyar szabadságért, nem tért vissza többet.

De a történet korántsem befejezett: Mirkó Krsztics fia felnőtt. Sanyarú sorsának vigasza volt: az édesapja emléke, az az egyetlen emlék, hogy szerette a szabadságot és harcolt érte.

És amikor 1919 vérpezsdítő nyarán ki tudja, hogy hányadik Krsztics-leszármazott — Krisztics István a győri vagon- és gépgyár munkása a Tanácsköztársaság katonája Sárospatak visszafoglalásánál az intervenciósok fegyverétől holtan bukott a földre, akkor is az az egyetlen emlék volt a szívében, amelyek sok-sok nemzedék megőrzött: a világszabadság győzelmébe vetett hit.

— Figyeld Kobak? Itt Kondoroson volt az első úttörő építőtábor!

— Jövőre több lesz, sőt a KISZ-építőtáborok is fogadnak nyolcadikat végzett úttörőket.

HOZZ MÉG EGY LÁDÁT!

A Békés megyei parlamenten Zsigmond Csilla javasolta, hogy legyen az úttörőknek is építőtábora. (Javaslata az Iránytűbe is bekerült.) Így aztán érthető, hogy éppen ő olvasta fel az első, megyei úttörő építőtábor alapítólevelét.

A gazdaságok, ahová az úttörők munkáért fordultak, egy kis kétkedéssel, hitetlenkedéssel fogadták a tervet. Gyerekekre bízni a betakarítási munka segítését? Így, bár bizonyára máshol is szükség lett volna dolgos kezekre, csupán a kondorosi termelőszövetkezet vállalkozott arra, hogy megszervezi a tábort, munkát ad a gyerekeknek.

Merőlegesen tűzött a nap mezтelen vállukra, hajlongó derekukra, szorgos kezükre. Szárazon porlott a föld a talpuk alatt. A föld beette magát a körmük alá. Messzire estek a lombokkal környezett, árnyékos tanyák, az útmenti fák, az árok, amelynek hűvös vizében a gyerekek a lábukat, karjukat megmeríthették. De a brigádokból jókedvű nevetés hallatszott.

— *Ide gyere!* — kiáltották mindenfelől a helybeli Bóza Sándornak, aki kerékpárral, kannákban hordta a vizet.

— *Az előbb kis vadnyulakat találtunk* — újságolták mások.

— *Hozz még egy ládát!* — hallatszott innen is, onnan is.

A termelőszövetkezetben hatvan hektáron termesztenek paradicsomot. Ebből huszonöt hektáron a gyerekek szedték le a termést. A Békés megyei építőtábor e második turnusában hatvan lány és huszonhárom fiú, nyolcadikosok mind, no meg Rakonczás János táborvezető, a békéscsabai szakmunkásképző intézet nevelője, Hurguly Ferenc határőr és a többi felnőtt úttörővezető naponta több órát dolgozott a határban. Tévedés ne essék: a brigádokat gyerekek vezették. Ők vették át a szerszámokat Pataki Ferenc termelőszövetkezeti KISZ-titkártól, ők számolták el a teljesítményt, írták a termelési naplót, értékeltek, készítették el a munkaverseny-táblázatokat.

A nagykamarási Szabó Mária szü-

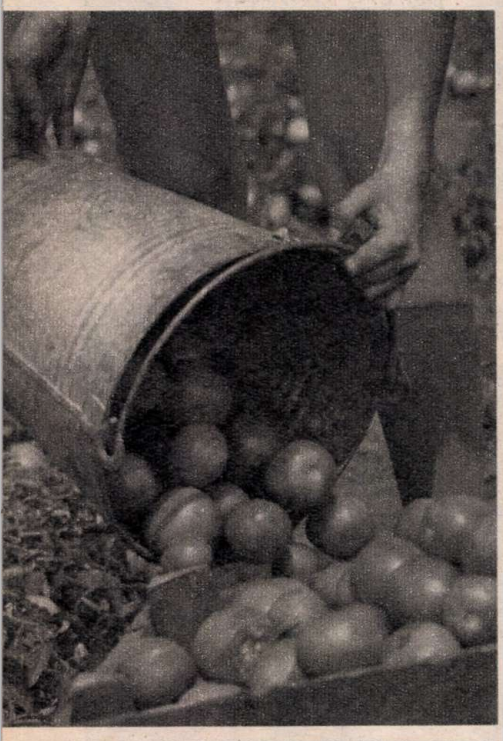

lei tsz-tagok, növénytermesztők: nem ismeretlen előtte a mezőgazdasági munka. De ő eddig mindig másban mérte magát. Háromszor volt kiváló úttörő. Az elsőtől végig kitűnő tanuló. Súlylökésben járási bajnok. Orosz tanulmányi versenyben a járásban az első. S harminc láda paradicsomot szedett! Értékeléskor ott állt az öt legjobban dolgozó gyerek között. Ám mosolyában nyoma sem volt fölényes önelégültségnek. Mindössze annak örült, hogy a tűző nap alatt kiderült, sok mindenben számíthat önmagára.

Az úttörő építőtábor lakói nemcsak a termelőszövetkezeti munkából vették ki részüket, de bekapcsolódtak a község, a környék életébe is. Nem mehetett ez másként, hiszen a tábor Kondoros közepén kapott helyet a tanyai diákok hűvös falú, tiszta, barátságos kollégiumában. A gyerekek kedves falubeli asszonyokkal beszélték meg a másnapi étrendet. A községi fiatalokkal közösen szerveztek táncházat, népdalestet, meghívták őket a Nagy Októberről, Adyról tartott vetélkedőre, a nyári tízpróbára, a szarvasi kirándulásra. A közeli határőrség kutyabemutatót és lövészversenyt rendezett nekik. Ottjártamkor a termelőszövetkezeti pártbizottságtól keresték meg a tábor vezetőit: orgonahangverseny lesz Békéscsabán, a gazdaság bevinné az érdeklődőket.

Mindenhol ismerték, strandon, üzletben, utcán megismerték őket. Ez a felismerés — egyúttal elismerés is volt.

A paradicsomföldön termelt forintértéket a gyerekek a megyei úttörőtábor építésére ajánlották fel.

P. A.

Fotó: Szalay Béla

VOLT EGYSZER EGY CSALÁD

SZÖVEG: VASVÁRI FERENC
RAJZ: ENDRŐDI ISTVÁN

2

Lezárul egy évszázad

A már ismert pályaválasztási vetélkedőre ebben a tanévben is sor kerül. A verseny első fordulójában az általános iskola hatodik osztályos őrseit hívjuk közös játékra.

A benevezés feltétele: album, őrsi napló vagy pályaválasztási faliújság készítése (rajzos, fotós, rejtvényes, riportszerű megoldással).

A pályázati munkákhoz javasoljuk, hogy gyűjtsetek érdekes szakmai szavakat, készítsetek riportot a gyár vagy a vállalat valamely dolgozójával, derítsétek fel milyen gépekkel, szerszámokkal, anyagokkal és milyen körülmények között dolgoznak. Az egyes szakmák elsajátításához milyen tulajdonságok, képességek szükségesek, és hogyan segíti a gyár, a mezőgazdasági üzem a fiatalok pályakezdését és szakmai továbbképzését. Tudakoljátok meg, hogy milyen szakmák tanulására, van lehetőség a megyében. Derítsétek fel, hogy milyen sportolási, kulturális, művelődési lehetőségeket nyújt a gyár a fiataloknak.

Ezenkívül bármilyen más érdekes történetet is feldolgozhattok, amely a szakmunkásképzéssel, a gyárral kapcsolatos.

A pályázatokat a megyei Pályaválasztási Tanácsadó Intézet címére (amelyet az osztályfőnöktől megtudhattok) 1977. október 30-ig lehet beküldeni.

Azok az őrsök, akik az első fordulóból továbbjutnak körkapcsolásos rádiós vetélkedő keretében folytatják a versenyt.

A felkészüléshez az osztályfőnökök és a Pályaválasztási Tanácsadó Intézetek segítségét kérjétek. Látogassatok üzemeket, nézzétek meg a különböző szakmákat ismertető filmeket.

Az első vetélkedőfordulóban a következő megyék hatodikos őrsei vehetnek részt:

1. Bács-Kiskun megye a mezőgazdaság és az építőipar szakmáiból,
2. Békés megye az élelmiszeripari szakmákból,
3. Csongrád megye a textil- és élelmiszeripari szakmákból,
4. Hajdú-Bihar megye a vasúti járműszerelő, dízel-mozdonyszerelő, géplakatos szakmákat mutathatja be,
5. Heves megye a vasipar szakmákat,
6. Komárom megye a bányászat és az építőipar szakmáiból vetélkedhet.
7. Nógrád megye a vasipari szakmákból,
8. Somogy megye az élelmiszeripari mesterségekből,
9. Szabolcs-Szatmár megye a mezőgazdasági szakmákból,
10. Tolna megye a textilipar és az élelmiszeripar szakmáiból vetélkedhet.

A rendező szervek — a Magyar Úttörők Szövetsége, az Oktatási Minisztérium, a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat, a Magyar Rádió, az Országos Pályaválasztási Tanácsadó Intézet és a Pajtás — a vetélkedő első három helyezettjének értékes jutalmakat ad.

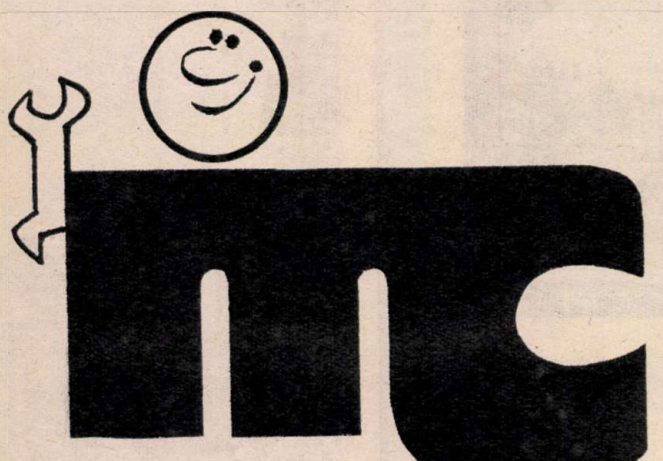

MESTERSÉGÜNK CÍMERE

„A BARÁTSÁG OLAJVEZETÉK MENTÉN"

RAJZPÁLYÁZAT

Ebben a tanévben 10. alkalommal hirdette meg a schwedti úttörőház a „Barátság olajvezeték mentén" elnevezésű nemzetközi rajzpályázatát.

Várják a magyar gyerekek rajzait is!

A rajzpályázatot ez évben AZ OKTÓBERI FORRADALOM 60. évfordulója jegyében rendezik, elsősorban azokat a rajzokat várják, amelyek ehhez a témához kapcsolódnak. Természetesen pályázhattok az alábbi témákban is:

- **Szülőházam, lakóhelyem**
- **A béke szimbólumai**
- **Épül a szocializmus**
- **A gyerekek nemzetközi barátsága**
- **A gyerekek és a béke**
- **Szolidaritás**
- **Édesanyám és az asszonyok**
- **Az élet is iskola**
- **A gyerekek és a fiatalok a hazájukban és a családjukban**
- **A nemzeti ünnepek**
- **A mesék és legendák**
- **Dekorációk**

Pályamunkáitok hátlapjára írjátok fel neveteket, korotokat, hányadikba jártok, pontos címeteket. Jelezzétek azt is, ti milyen címet adtatok alkotásotoknak.

Pályázhattok: rajzzal, festménnyel, metszettel, szőttesekkel és kisplasztikával.

A legjobb pályamunkákat — a hagyományokhoz híven — aranyplakettel és oklevéllel jutalmazzák.

A pályázat határideje: 1977. október 1. Munkáitokat az alábbi címre küldjétek:

HAUS der JUNGEN PIONIERE
„Ernst Schneller" 133. SCHWEDT/ODER NDK

Napsütés, nyugalom.
Jó sétálni a Teraziján

A Kalemegdán történelmet, harcokat idéző falai

A TALÁLKOZÓ SZÍNHELYE:

BELGRÁD

Az öreg vár új, nagy események szemtanúja lesz

Három hét múlva, október 4-én Belgrádban találkoznak harmincöt ország képviselői, hogy okos eszmecserével megerősítsék az államok közötti egészséges együttműködést Európa biztonsága érdekében.

Két évvel ezelőtt Helsinkiben, a finnek fővárosában tanácskoztak a kormányfők, s munkájuk nyomán eröteljesen fejlődtek a gazdasági és kulturális kapcsolatok. Akkor olyan okmányt írtak alá az európai országok, valamint Amerika és Kanada képviselői, amelynek betartása, valóraváltása biztosítja Európa békéjét.

Ezekben a hetekben mégis szárnyasrakéták, neutronbombák születnek. A szocialista országok és a fiatal önálló államok ellen erősödik az amerikai propaganda.

Ijedségre persze semmi ok. A szocialista tábor is rendelkezik modern, a legfejlettebb technikán alapuló fegyverrendszerekkel. Az erők egyensúlyát azonban nem harctereken, hanem tárgyalóasztaloknál és békés építőmunkában kell megmérni.

Jugoszlávia fővárosa és a belgrádi Száva palota bevonul az európai népek történelmébe. Egy állomása lesz annak az útnak, amely az egész világ békéjéhez vezet.

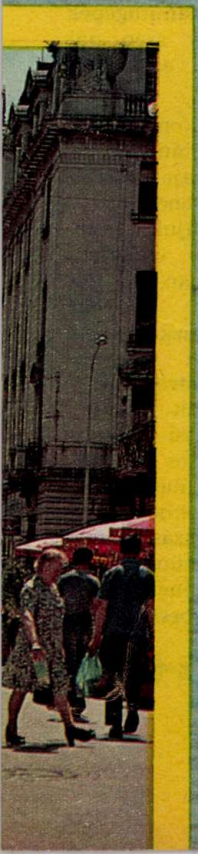

A KIPU

Az ember asztalterítőnek gondolná az egykori inka indiánok számítógépét, a kiput.

Ez egy zsinórrendszer, ahol a középen elhelyezkedő kör alakban összehajtott fő zsinegről, számtalan mellékzsineg ágazik el. A kipu a csomóírás s egyben a számolás szellemes eszköze. A mellékzsinegre kötött csomók számadatok, statisztikai adatok rögzítését szolgálták az inka birodalomban. Eddig ebben még nem találunk semmi különöset, hiszen a „csomó-emlékeztető" más civilizációkat is jellemezte. Hérodotosz szerint Darius király hadjáratai során expedíciójának útvonalát maga után gombolyított és csomókban jelölt végtelen hosszú kötéllel mérte.

A kipu azonban az inka civilizációban lényegesen nagyobb szerepet töltött be, mint egy közönséges emlékeztető. Elsősorban a kipunak köszönhető, hogy az inka központi kormány számszerű adatokat kapott a birodalom különböző területeiről.

Minden inka városnak, falunak volt egy kalkulátor csoportja. Ezek voltak a kipu camayusok (a kipu őrzői). A csoport általában négy tagból állt és alapos kiképzésben részesült. Ők rögzítették a falu és a város életére jellemző adatokat, a születés, a halálozás számait, az aratás eredményeit, a nagyobb testű háziállatok, így a lámák, vikunyák számának növekedését, csökkenését, a helyi bírák döntéseit. Valószínű, hogy építészeti és statikai számításokat is végeztek segítségével, hiszen az inkák hatalmas palotákat, erődöket, elegáns vonalvezetésű hegyi utakat építettek.

A svéd Nordenkasjöld régész szerint az inkák a kiput kalendáriumnak is használták. Ezt a feltevést egy olyan kipu lelet látszik alátámasztani, melyen a 365-ös számot és annak többszörösét rögzítették több ízben is.

Hogyan történt a kipu által őrzött és kiszámított adatok továbbítása?

A kipu tehát anyakönyv, törzskönyv, építési napló, az államkincstár pénztárkönyve és ki tudja még hányféle célt szolgált. A „kipu őrzői" személyesen vitték a központi kormányhoz csomókban rögzített adataikat, és ott a helyszínen élőszóval kommentálták az eseményeket, amelyeket a csomók megörökítettek.

Az inka uralom idejéből a kipuról nem maradt fenn írásos emlék. Azok a 16. századbeli spanyol írások, melyek a kipu titkára igyekeznek fényt deríteni, az indián őslakosság bemondásai alapján készültek.

A „Királyi Kommentárok" című művet Garcilasso de la Vega írta, aki egy inka hercegnő és egy spanyol lovag leszármazottja volt. Ez a mű az inka civilizáció kérdéseivel foglalkozik, és részben megvilágítja a kipu gyakorlati használatát. Az inkák a tízes számrendszer szerint rögzítették csomóikat a kipun. A csomórendszer egyébként a statisztikai adatok szűrését is lehetővé tette. Egy város népszámlálása alkalmával például az első mellékzsinóron rögzítették a 60 éven felüliek számát, a mellette függő zsinóron az 50—60 év közötti lakosokét és így tovább. A mellékzsinórokon az első csomó az egyeseket, a második csomó a tízeseket jelentette, stb. egészen a tízezres nagyságrendig. A számrenden belül a számokat hurkokkal fejezték ki. (Például: 74 316 = 6 hurok — 1 hurok — 3 hurok — 4 hurok — 7 hurok.)

A kipu használatával, az inkák számolásával kapcsolatban természetesen még sok rejtély vár tisztázásra. Talán a régészek majd a kipunál fejlettebb elektronikus számítógépek segítségével egy szép napon megoldják ezeket a kérdéseket.

Az amerikai kontinensen egykor élt indián népek, az inkák, a maják, aztékok, nem rendelkeztek írással. Kultúrájuk emlékeit, csodálatos épületekben, piramisokban, szoborkolosszusokban, utakban, használati eszközökben, művészi értékű tárgyakban hagyták hátra az utókorra. Napjaink kutatói nincsenek könnyű helyzetben, amikor írásos emlékek hiányában kizárólag a civilizációs emlékekből nyomozzák az évszázadokkal ezelőtt élt és letűnt indián birodalom történetét, népeik életét és sorsát.

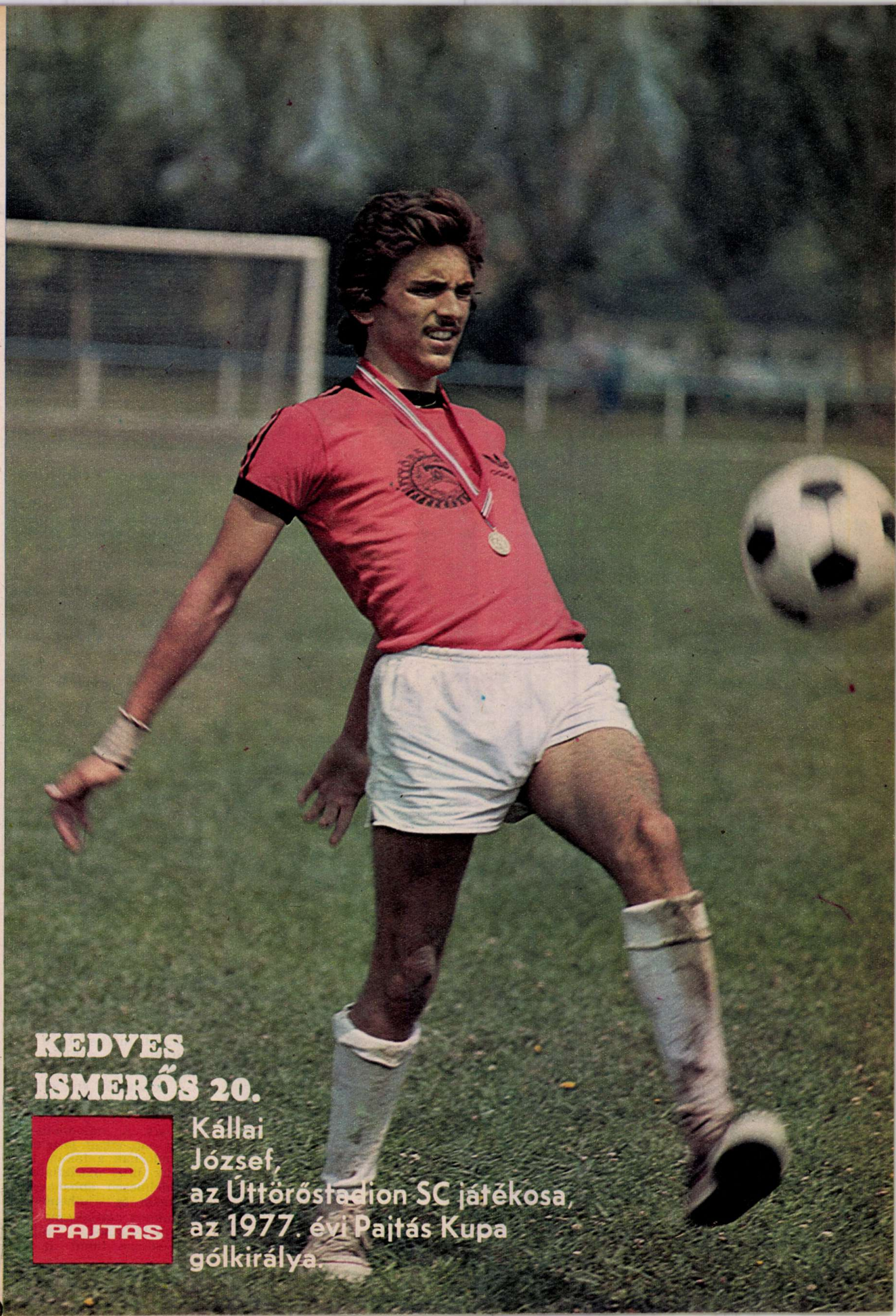
KEDVES
ISMERŐS 20.
PAJTAS
Kállai
József,
az Úttörőstadion SC játékosa,
az 1977. évi Pajtás Kupa
gólkirálya.

TANULNAK-E AZ ÁLLAT

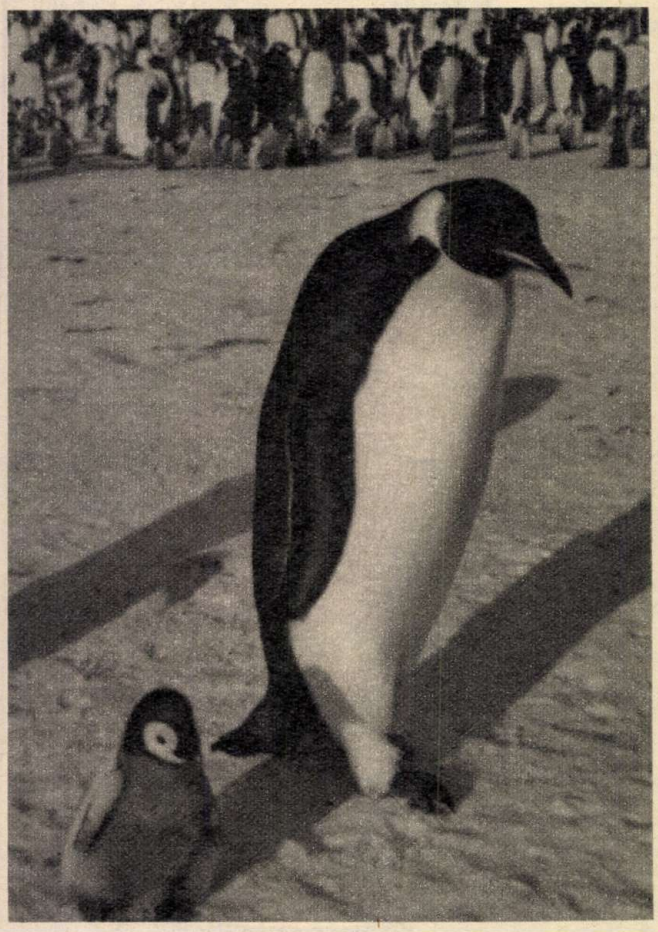

A madarakat anyja tanítja meg a fészekrakás mesterségére

Szinte hátratett kézzel sétálnak az öregek. A kicsik ezt is megtanulják

Ausztrál ludak kicsinyeiknek a tipegést tanítják

Nekiugrok annak, aki bántani meri a kölyköt

Igen. Elsősorban az anya a tanítómester. A medvebocs születése után nem tud fára mászni. Anyja mutatja meg neki a mozdulatokat, a fogásokat, és az anyja lökdösi orrával a fához és kényszeríti a mászásra.

A delfinbébit születése után anyja orrával azonnal fellöki a víz felszínére. Így kényszeríti a levegő vételére. Ezt a műveletet ezután szabályos időközben az anya mindaddig végzi, amíg a delfinbébiben beidegződik ez a folyamat, tehát az anya valósággal beszabályozza légzését. A bébi erre magától nem jön rá és anyja segítsége nélkül elpusztulna.

A hódok, a majmok és a farkasok közösségében is sok példát lehetne felsorolni arra, hogyan mutatja be az anya a mindennapi élet, a fennmaradáshoz szükséges „fogásokat".

A természetben igen sok állatnak kell az erősebb ragadozóktól tartani. A túlélés az állatvilágban részben a viselkedésnek is függvénye. Az állatoknál az anya igen sok esetben már kölykeit a családi munkamegosztásra neveli. Az afrikai szavannákon a gnu (antilopféle) csapatokban él. A szűkebb területű „táborhely" őrzését az anya a csemetékre bízza, miközben élelemre vadászik, vagy éppen pihen.

Engedelmeskednek-e az állatkölykök anyjuk parancsainak?

A langurok (majomfajta) a fák tetején élnek. Gyermekkoruk kétéves korig tart. A majomkölykök egész nap vígan játszanak, ugrándoznak a fákon. Este anyjuk hívó mozdulataira, engedelmesen abbahagyják a játékot és a pihenő előtt anyjukhoz csatlakoznak.

Fejlődésüknek milyen időszakában tanul az állat?

Kizárólag kölyökkorának bizonyos időszakában. A pinty például életének első 13 napján tanul énekelni, mindig társaitól. Később erre már nem hajlandó. A madarak azonban nemcsak énekelni, de fészket rakni is szüleiktől tanulnak. A fészek bizonyos madárfajoknál nemcsak otthont nyújt, de védelmet is a ragadozóktól. Egyes afrikai madárfajok, amennyiben nem megfelelően építik ki fészküket, kígyók, és más ragadozók áldozatául esnek. A madarak néha olyan dolgokat is megtanulnak, amelyek bosszúságot okoz-

Delfinbébi születik. A fényképész ezt a pillanatot örökítette meg

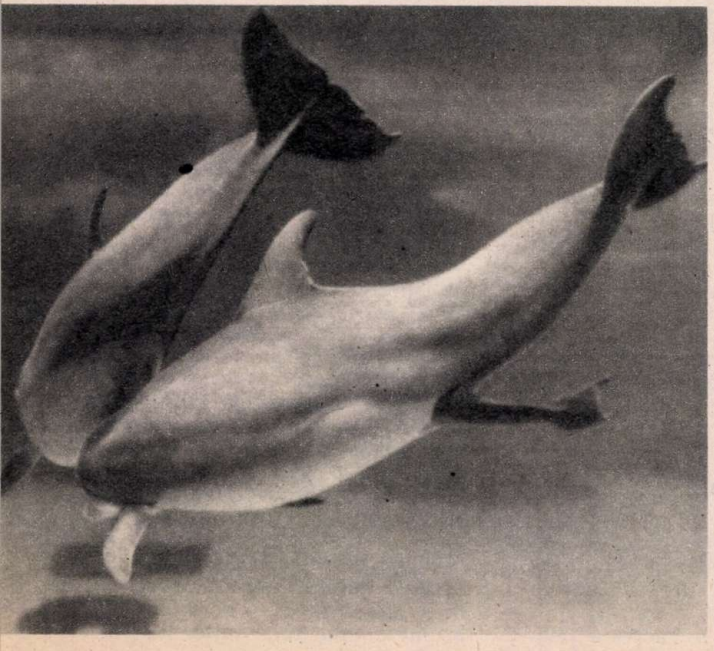

nak az ember számára. Angliában például a cinkék csőrükkel a tejesüvegek papírkupakját fel tudják feszíteni. Ebben az országban szokásos a tejesüvegek garmadát kinn tárolni az áruházak, boltok előtt. A cinkék „kupaktalanító" képessége Angliában egyre terjed, ebből az is következik, hogy e téren rendkívül tanulékonyak.

Eible-Eibesfeldt német kutató hosszú éveken át figyelte Japánban a Koshima-szigeteken élő makákó majmok életét. 1952-ben azt tapasztalta, hogy a majmok indiai édes répát fogyasztanak. 1953-ban megfigyelte, hogy egy nőstény a folyó vízében gondosan megmossa a répát, mielőtt hozzálátna a falatozáshoz. Egy 1962-es megfigyelése során megdöbbenéssel látta, hogy a majomcsordákban élő állatok kétharmada megmossa a répát étkezés előtt. Később nem a folyóban, hanem a tengerben mosták a makákók a répát.

A veszélyérzés és a veszedelmek kivédése is tanulásra készteti az állatokat. A patkányok megérzik, ha a csalétket megmérgezték. Az anya a kicsinyeit is megtanítja, hogyan kell megkülönböztetni a mérgezett ételt a fogyaszthatótól.

Az életben az állatkölyköknek sok mindent meg kell tanulniuk anyjuktól. Tinberegen osztrák tudós, aki Lorenzzel megosztva kapta a Nobel-díjat, Grönlandon élő kutyafalkák életét tanulmányozta. Öthat kutya él egy falkában. Területük, kis birodalmuk határa pontosan ki van jelölve, mint egy országhatár. Őrzik is ezt a határt és a betolakodókat kiutasítják. A kutyakölykök azonban nem ismerik a határokat, és bekalandoznak a szomszéd területekre. Innét dühösen kiutasítják a kölyköket a szomszéd falka tagjai, így lassan az élet rászoktatja őket, hogy tiszteljék a határokat. Általában kéthetes korban már nem fordul elő „határsértés".

Miért tanul az állat? Azért, hogy fennmaradjon, hogy védekezni tudjon a ragadozók támadásaival szemben, hogy meg tudja építeni fészkét, be tudja szerezni táplálékát, hogy lélegezni tudjon. A kölykök játszani is megtanulnak. A játék segítségével a kölyök megismeri fizikai erejének határait, biztonsági érzést nyer, megtalálja egyensúlyi helyzetét, fejleszti ügyességét. Így még a játék is segíti mindennapi életét.

ENDRESZ ISTVÁN

A védőfal még nem épült fel teljesen, a lövés viszont már kapura zúdul. A többi a kapuson múlik...

Itt viszont egy aránylag erős sánc látható (fent). A parázs összecsapások a cserepadot, sőt a nézőteret is próbára tették

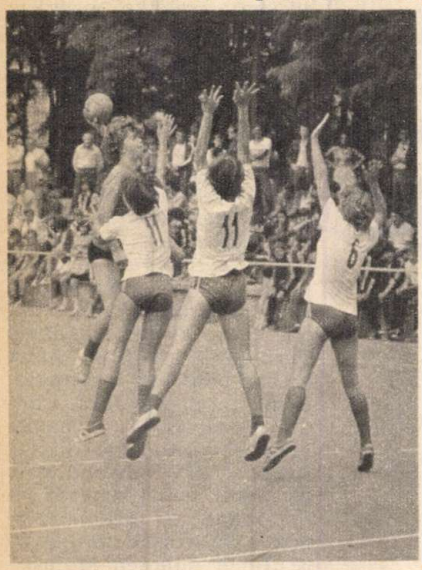

Ünnepélyes megnyitó. A kézilabda Pajtás Kupa idei országos döntőjébe jutott csapatok felsorakoznak. A játékosok kíváncsian pásztázzák egymást, tekintetükben kérdések: „Jobbak nálunk?" „Sokat fejlődtek tavaly óta?"

A szurkolók ezalatt ócska lábasokat, fazekakat gyűjtenek, vasrudakat kaparnak elő az avar alól, ők így készülnek a mérkőzésekre. Kezükben már az első mérkőzés alatt remek hangszerekké válnak a limlomok.

Akarat a cserepadon

Kezdetben úgy tűnt, hogy a lányok mezőnyében már a selejtezők eldöntenek mindent. A sors gonosz tréfája ugyanis egy csoportba juttatta a két esélyest, a Vác és a Debrecen együttesét. Összecsapásuk döntetlen lett, majd a házigazda váciak jobb gólarányuk segítségével játszhattak az első helyért.

— Ők a kupagyőztesek — hallatszott egyre sűrűbben a pálya mentén.

Már-már mindenki elhitte ezt a kijelentést, csak az alapi lányok nem. A döntőben az esélytelenebbek „minden mindegy" elszántságával kezdtek. És lám, a csoda, amelynek oly sokszor vagyunk tanúi a sportpályákon ezúttal is bekövetkezett. A lelkesedés, az akarat ezúttal is gyümölcsöző volt. Hiába szervezte pompásan a váci támadásokat Nábelek Tünde, hiába ejtett utánozhatatlan gólokat Kurdi Erika, hiába védett káprázatosan Zagyi Eszti. Mindez kevés volt. Hiába akartak győzni, különös módon őket ez a nagy akarás gúzsba kötötte, kezüket bizonytalanná tette, ötleteiket elsor-